

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA FILOZOFICKÁ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2021

Petr Miškovský

FAKULTA FILOZOFICKÁ
Katedra blízkovýchodních studií

Studijní program: Mezinárodní teritoriální studia B6702

Petr Miškovský

Studijní obor: Blízkovýchodní studia 6702R013

**MESIÁNŠTÍ ŽIDÉ V IZRAELI: IDENTITA A VZTAH
K IZRAELSKÉ STÁTNOSTI, PŘÍPADOVÁ STUDIE
KOMUNITY BEIT HALLEL V AŠDODU**

Bakalářská práce

Vedoucí práce: Mgr. Zbyněk Tarant, Ph.D.

PLZEŇ 2021

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně a všechny použité prameny jsem uvedl/a v seznamu použitých zdrojů.

V Plzni, duben 2021

.....

vlastnoruční podpis

Poděkování

Děkuji Mgr. Zbyňku Tarantovi, Ph.D. za poskytování rad a odborné vedení práce.
Dále děkuji pastrovi Jacques Liebenberg van der Merwe z kongregace Beit Hallel v Ašdodu za pomoc, vřelou komunikaci a poskytnutí materiálů, které byly klíčové pro provedení studie.

Obsah

1	Úvod.....	1
1.1	Metodologie	1
2	Počátky mesiánského judaismu, historie a náboženská identita.....	4
2.1	Křesťanský sionismus	4
2.2	Počátky mesiánského judaismu.....	6
3	Mesiánský judaismus v Izraeli	9
3.1	Vývoj mesiánského judaismu v Izraeli do současné podoby	9
3.2	Rozdíl v náboženské praxi mezi tradičním a mesiánským judaismem	11
3.3	Snaha mesiánských Židů o prosazení v izraelské společnosti	12
4	Vztah mesiánských Židů ke Státu Izrael.....	14
4.1	Role náboženství v izraelské státnosti.....	14
4.2	Postoj rabínů v otázce židovského statutu.....	15
4.3	Náboženská identita Židů v Izraeli	16
4.4	Pozice mesiánských Židů v izraelské společnosti.....	18
5	Případová studie komunity Beit Hallel.....	20
6	Závěrečná výzkumná zpráva.....	23
6.1	Charakteristika sledovaného souboru.....	23
6.2	Hlavní výzkumná otázka A	24
6.2.1	Dílčí výzkumná otázka a).....	24
6.2.2	Dílčí výzkumná otázka b)	26
6.2.3	Dílčí výzkumná otázka c).....	27
6.2.4	Dílčí výzkumná otázka d)	28
6.2.5	Dílčí výzkumná otázka e).....	29
6.3	Hlavní výzkumná otázka B	31
6.3.1	Dílčí výzkumná otázka a).....	31
6.3.2	Dílčí výzkumná otázka b)	33
6.3.3	Dílčí výzkumná otázka c).....	33
6.3.4	Dílčí výzkumná otázka d)	34
6.3.5	Dílčí výzkumná otázka e).....	36
7	Závěr.....	38
8	Seznam použité literatury a pramenů	41
9	Resumé.....	48

1 Úvod

V únoru 2011 se ve městě Ašdod v Izraeli shromáždily stovky ultraortodoxních Židů, aby demonstrovaly proti činnosti „*misionářského centra*.“ Demonstranti v čele s hlavním ašdodským rabínem vyzvali k bojkotu komunity. Tento večer byl předzvěstí mnoha incidentů, vandalismu a zastrašování, které doprovází život komunity Beit Hallel již téměř 10 let. Konflikty, jako byl tento v Ašdodu, jsou však běžné po celé zemi již od vzniku Státu Izrael.¹

Komunita Beit Hallel a další kongregace označované jako „misionáři“ jsou komunity izraelských Židů, někdy i s malým podílem izraelských Arabů či cizinců, které se hlásí k tzv. mesiánskému judaismu. Mesiánští Židé přijímají klasická křesťanská dogmata, avšak pod vlivem nejrychleji rostoucí odnože křesťanství – evangelikalismu se vzdali prvků křesťanských tradic a přijali prostou moderní formu uctívání se selektivním přístupem k tradičním prvkům judaismu. Proto čelí obvinění ortodoxních Židů z apostasie a nejsou považováni za právoplatné Židy. Zároveň také čelí nejistotě v otázce izraelského občanství, neboť jsou obviňováni ze zřeknutí se svých židovských kořenů. Mesiánští Židé však tvrdí, že je možné být plnohodnotným Židem přijímajícím novozákonní víru v Mesiáše a mesiánský judaismus považují za autentické vyjádření víry Tanachu.²

1.1 Metodologie

Hlavním důvodem pro sepsání této práce byl fakt, že soudobé vědecké studie nevěnují dostatek pozornosti výzkumu fenoménu mesiánského judaismu a mesiánským komunitám v Izraeli. Tyto komunity se přitom v kontextu náboženské identity mesiánského judaismu a charakteru hnutí vyvíjejí pod vlivem politického a společenského prostředí v Izraeli odlišným směrem a sledují odlišné trendy. Dále pak nejsou k dispozici žádné

¹ Thousands Rallied in Ashdod Against Missionaries. In: *Voz Iz Neias* [online].

Jeruzalém: Voz Iz Neias, 2011.

² Tanach odpovídá obsahově Starému zákonu v protestantské tradici, tzn. bez deuterokanonických knih.

publikace, které by se věnovaly činnosti mesiánských kongregací v Izraeli a které by pomocí vědeckých metod analyzovaly názory a postoje členů mesiánských komunit. Práce si tedy klade dva hlavní cíle:

- Zjišťuje, jaká je identita mesiánských Židů v Izraeli z náboženského hlediska, tzn. jaký je náboženský narativ hnutí, jaká je role hnutí mezi tradičním křesťanstvím a judaismem a jak je tato náboženská identita v izraelské společnosti přijímána.
- Zjišťuje, jaký je vztah mesiánských Židů v Izraeli k izraelské státnosti, tzn. jaká je role Státu Izrael v jejich náboženském narativu a jaký je vztah k izraelskému politickému systému a idejím stojícím za vznikem Státu Izrael.

Tato práce je založena na teoreticko-empirickém charakteru a výklad zkoumaného problému probíhá explanační metodou na základě pozorování, činnosti s konkrétními daty a poznatky týkajících se živých subjektů, jež jsou předmětem sledování. Dále v práci převažuje antropologické hledisko sledující názory osob, jež jsou předmětem výzkumu, doplněné v některých částech práce historickým hlediskem sledujícím přímou i nepřímou metodou konkrétní historické události. Práce je rozdělena do dvou částí rozdílné povahy.

První část teoretického zaměření s převahou obecně teoretické metody se snaží s pomocí analýzy, komparace a indukce obecně charakterizovat fenomén mesiánského judaismu v Izraeli. Ve druhé části práce, která obsahuje případovou studii konkrétní mesiánské komunity Beit Hallel v Ašdodu, je použita empirická metoda z hlediska pozorování subjektu a obecně teoretická metoda z hlediska analýzy a interpretace výsledků výzkumu. Výzkum je koncipován kvalitativně, je také subjektivní a k tvorbě teorie dochází na základě indukce zjištěných informací. Záměrem studie je pak rozvíjet obecné teze teoretické části práce a dále je reflektovat na příkladu konkrétní mesiánské komunity. Toho studie poskytuje poznání dat pomocí anonymního polostrukturovaného průzkumu mezi členy komunity sloužícího ke zjištění osobních postojů a názorů, které dále doplňuje údaji o činnosti komunity jako celku v rámci sledované problematiky.

Výzkum je zde také primárním zdrojem antropologických dat, které nebylo možné zjistit z jiných zdrojů. Důvodem, proč byla komunita vybrána jako sledovaný soubor, bylo, že díky své historii, prostředí, v němž se nachází, a medializaci ze strany mesiánských, ortodoxních či nezávislých médií je nejkvalitnějším subjektem pro studii dané problematiky. Práce zamýšlela terénní výzkum v Ašdodu v období října 2020 a března 2021, avšak

kvůli opatřením v důsledku epidemie SARS-CoV-2 nebylo možné tento předpoklad splnit. Plán výzkumu, který měl shromáždit větší množství dat a který by se pružně měnil v průběhu výzkumu, se musel přizpůsobit omezenému počtu respondentů, jejichž výpovědi byly sbírány formou distančního online polostrukturovaného průzkumu. Spolehlivost výsledků výzkumu vzhledem k nízké účasti čítající pouhých 7 respondentů z 40 oslovených tvořících 2 % z celkového počtu členů kongregace je omezena a platná spíše pro jednotlivce, a tudíž by jejich aplikování na celou komunitu bylo sporné. Výsledky výzkumu v podobě závěrečné zprávy pak deskriptivně vysvětlují chování respondentů a sledované komunity v kontextu výzkumných otázek.

Z hlediska použitých zdrojů práce kombinuje primární a sekundární zdroje. Jejich proporcionalita se v obou částech práce liší vzhledem k povaze obsahu i použití zdrojů. Obecně je teoretická část postavena většinou na sekundárních zdrojích, protože obsahuje informační či deskriptivní text hovořící o historii či tématu, ke kterému nebylo možné sehnat primární zdroje, avšak některé zdroje týkající se textů narativní, explikativní či argumentační povahy lze za primární zdroje považovat. Výzkum v této části čerpal primárně z odborných knih, článků a dalších příspěvků z oblasti humanitních a společenských věd. Práce ale používá v případě nutnosti k doplnění či potvrzení tezí i online zdroje neodborné povahy. Druhý celek práce je postaven na zdrojích primárních, protože se týkají přímo autorem uskutečněného výzkumu anebo zdrojů, jež lze považovat za primární, neboť popisují aktivity sledované komunity či výpovědi členů, které není jinak možné dohledat. Sekundární zdroje jsou však v této části hojně užity díky častému odkazování na teoretickou část práce. Výpovědi respondentů jsou doplněny informacemi z převážně online zdrojů neodborné povahy týkající se činnosti sledované komunity.

2 Počátky mesiánského judaismu, historie a náboženská identita

2.1 Křesťanský sionismus

Po nárůstu antijudaismu v rané křesťanské církvi se zájem o židovský národ omezil výhradně na snahu o konverzi Židů ke křesťanství. Stejně tak se snahy M. Luthera a dalších reformátorů o konverzi Židů k nové protestantské víře ukázaly neúspěšnými a způsobily explozi nenávisti vůči Židům. Postupně měl však obnovený zájem o studium biblické hebrejštiny a Starého zákona v protestantských kruzích za následek mnohem přívětivější vztah k Židům i přes námitky vůči judaismu.³ Některá krajní křídla reformace naopak vzhlížela k Židům své generace v očekávání obnoveného davidovského království z biblických proroctví. Právě tito převážně reformovaní puritáni a pietisté vytvořili pohled na judaismus a židovský národ, který převzala podstatná část současných evangelikálních⁴ proudů křesťanství. Ty věří v neomylnost Bible a berou ji jako jedinou fundamentální autoritu své víry a života.⁵

Populární knihy puritánů jako *The Mystery of Israel's Salvation* ze 17. století z pera I. Mathera vyvolávaly naděje v brzké obrácení Židů ke křesťanské víře, obnovu Izraele v Palestině a události předcházející návrat Ježíše Krista na Zem. Např. puritáni ovlivnění tímto dílem se tlakem na Olivera Cromwella přičinili o umožnění návratu Židů do Anglie.⁶ U německých pietistů 17. století hrálo eschatologické očekávání významnou roli jako u podobně naladěných amerických puritánů. Pietisté byli průkopníky mezinárodní misie a evangelizace.⁷ Pruský pietista, orientalista a profesor na Hallské univerzitě J. Callenberg roku 1728 založil misijní a vzdělávací středisko Institutum Judaicum provádějící

³ ARIEL, Yaakov. *An Unusual Relationship: Evangelical Christians and Jews*. New York: NYU Press, 2013. S. 16.

⁴ Evangelikalismus je označení pro směr protestantismu konzervativního ražení, který se drží biblických fundamentů v opaku proti liberálním tendencím v církvi. Mimo křesťanskou komunitu se často setkáme i s označením biblický fundamentalismus.

⁵ ARIEL, Yaakov. *An Unusual Relationship: Evangelical Christians and Jews*. S. 17.

⁶ MEKLEY, Paul C. *The Politics of Christian Zionism 1891-1948*. New York: Routledge, 2006. S. 37.

⁷ SHANTZ, Douglas. *A Companion to German Pietism, 1660-1800*. Leiden: BRILL (Martinus Nijhoff Publishers), 2014. S. 17.

systematickou misii a humanitární služby navazující na studium židovské kultury a jazyka.⁸ O významu institutu může svědčit např. to, že se výuka jidiš objevila na sekulárních univerzitách až ve 20. století.⁹ Protestantismus se Židům prezentoval jako bezpečná biblická víra, která slibuje Židům slavnou budoucnost.¹⁰

V Británii se evangelikálové z vyšších společenských kruhů jako Earl z Shaftesbury angažovali ve vytvoření židovského společenství v Palestině a v prostředí dynamicky rostoucích evangelikálních komunit vznikla dodnes rozšířená teologie dispencionalismu. Ta hlásá, že Bůh rozdělil historii do různých etap a že nadcházející etapa patří Bohem vyvolenému národu Židům v podobě fyzicky obnoveného Izraele v Palestině jakožto centra Kristovo „mileniálního“ království na Zemi. I když počátkem 20. století vzrostl vliv liberálnějších evangelikálů, dispencionalismus konzervativních evangelikálů zažil probuzení opět v 50. a 70. letech.¹¹ Politickým sionismem by se pak dala nazvat snaha o vytvoření nezávislé židovské společnosti v kampani Shaftesburyho a anglických evangelikálních vůdců první poloviny 19. st. po egyptské invazi do Syropalestiny. Ke kampani se přidala řada politiků a její součástí byl apel na evropské monarchy a osmanského sultána.¹² Další významný krok učinil plukovník G. Gawler doprovázející M. Montefioreho 1849 do Palestiny.¹³ Nejvíce se však ve tvorbě nezávislého židovského společenství angažoval misionář W. Blackstone, jehož snaha vyvrcholila tzv. Blackstone memorial, výzvou a peticí za intervenci Spojených států a tlaku na vytvoření nezávislého židovského společenství v Palestině.¹⁴

Petici vydanou pět let před vydáním knihy *Der Judenstaat* T. Herzelem, podpořily osobnosti jako budoucí prezident McKinley, finančníci J.P. Morgan a J.D. Rockefeller nebo

⁸ ARIEL, Yaakov. *An Unusual Relationship: Evangelical Christians and Jews*. S. 25.

⁹ ARIEL, Yaakov. *An Unusual Relationship: Evangelical Christians and Jews*. S. 26.

¹⁰ ARIEL, Yaakov. *An Unusual Relationship: Evangelical Christians and Jews*. S. 27.

¹¹ VLACH, Michael J. *Dispensationalism: Essential Beliefs and Common Myths*. Druhé vydání. Los Angeles: Theological Studies Press, 2012. S. 5.

¹² DARBY, John. *The Emergence of the Hebrew Christian Movement in Nineteenth-Century Britain*. Leiden: BRILL (Martinus Nijhoff Publishers), 2010. S. 76-82.

¹³ GREEN, Abigail. *Moses Montefiore: Jewish Liberator, Imperial Hero*. Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press, 2012. S. 216.

¹⁴ ARIEL, Yaakov. *An Unusual Relationship: Evangelical Christians and Jews*. S. 85.

rabíni K. Kohler a B. Felsenthal.¹⁵ Samotný T. Herzel vyhledal jako rádce evangelikála W. Hechlera kvůli komunikaci s protestantskými vůdci v Německu a Anglii a evropskou šlechtou.¹⁶ Historikové také přikládají evangelikálnímu tlaku velký podíl na vytvoření Balfourovi deklarace a vlivu na zahraniční politiku Spojeného království. Změny zahraniční politiky Spojených států dosáhly sionisté v čele s Blackstonem v roce 1916.¹⁷ Mezi evangelikály, kteří se angažovali přímo v Palestině, patřil i důstojník O. Wingate, který organizoval židovskou vojenskou obranu proti Arabům, a jeho výcvikem prošlo množství izraelských důstojníků jako Moše Dajan.¹⁸

2.2 Počátky mesiánského judaismu

V první polovině 19. st. vznikla v Jeruzalémě pietistická misie se silnými židovskými prvky.¹⁹ Počátkem 20. st. už byli na území Palestiny přítomni všechny větší evangelikální denominace. Anglikány a německé pietisty nahradili baptisté a letniční křesťané, kteří přinesli i nové formy misie zaměřené nejen pro Židy, ale i Araby. Stejně tak se mesiánští Židé snaží díky své synkrezi křesťanství a židovských prvků poskytnout půdu k dialogu pro izraelské Židy a izraelské arabské křesťany.²⁰ V Evropě však „židovští křesťané“ spíše toužili po asimilaci. Výjimkou byl např. Josef Rabinowitz, sionistický aktivista konvertující ke křesťanství, který v Kišiněvu založil koncem 80. let 19. st. společenství křesťanských Židů snažící se o návrat k židovským kořenům.²¹ Ve Spojených státech na konci 19. st. pak obdobně směřovala křesťanská misie pro Židy Hope of Israel v New Yorku.²² Vše se ale ve velkém měřítku změnilo až v 60. a 70. letech 20. století, kdy se

¹⁵ ARIEL, Yaakov. *An Unusual Relationship: Evangelical Christians and Jews*. S. 89.

¹⁶ MEKLEY, Paul C. *The Politics of Christian Zionism 1891-1948*. New York: Routledge, 2006. S. 8-12.

¹⁷ ARIEL, Yaakov. *An Unusual Relationship: Evangelical Christians and Jews*. S. 92.

¹⁸ ARIEL, Yaakov. *An Unusual Relationship: Evangelical Christians and Jews*. S. 97.

¹⁹ ARIEL, Yaakov. *An Unusual Relationship: Evangelical Christians and Jews*. S. 100.

²⁰ MEKLEY, Paul C. *The Politics of Christian Zionism 1891-1948*. S. 13-14.

²¹ SHONFIELD, Hugh J. a BOOKER, Bruce. *The History of Jewish Christianity: From the First to the Twentieth Century*. Scotts Valley, California: CreateSpace Independent Publishing Platform, 2009. S. 123.

²² ARIEL, Yaakov. *Evangelizing the Chosen People: Missions to the Jews in America, 1880-2000*. Chapel Hill, North Carolina: The University of North Carolina Press, 2003. S. 5.

začal hojně užívat termín mesiánský judaismus pro věřící, kteří se cítí plně křesťany a zároveň plně Židy. Nová generace křesťanů z protestantského prostředí z velké části odmítla přesvědčení, že judaismu a křesťanství jsou neslučitelné víry, a získala pro sebe podporu hlavně konzervativních evangelikálů.²³

Největší protestantská organizace sdružující hebrejské křesťany Hebrew Christian American Alliance (HCAA), založená roku 1915, zprvu směřování směrem k judaismu odmítla. Mesiánský judaismus ale nabíral na popularitě v nezávislých kongregacích implementovaných evangelikálními církvemi.²⁴ Po Šestidenní a Jomkipurské válce došlo ve Spojených státech k vlně mesianismu a eschatologických očekávání mající za následek přijetí mesiánského judaismu a změnu názvu organizace na Messianic Jewish Alliance.²⁵ Množství kongregací se později spojilo a vytvořilo mezinárodní zastřešující organizaci UMJC, ke které se v Izraeli hlásí pouze kongregace Adonai Shamah Chavurah v Roš ha-Ajin.²⁶

Mezi mesiánskými kongregacemi v Izraeli je velká diverzita, ale většina kongregací preferuje volnější styl obřadů s charismatickými prvky, který je populární mezi evangelikálními křesťany.²⁷ Díky tomuto faktoru je trend vývoje mesiánského judaismu v Izraeli velmi odlišný od většinového trendu ve světě, který je udáván mesiánskými organizacemi jako UMJC, jež se snaží svou náboženskou praxí přiblížit k tradičnímu judaismu. Shodná je však teologie, která je i přes trend přijímání prvků rabínské tradice v kongregacích mimo Izrael společně založena na teologii dispencialismu, tzn. výlučnosti Izraele v dějinách spásy a ve svátosti křtu formou ponoření na základně osobního rozhodnutí přijetí víry. Izraelské mesiánské kongregace pak kopírují různé trendy a teologické směry tra-

²³ POWER, Patricia A. "Blurring the Boundaries: American Messianic Jews and Gentiles."

Nova Religio: The Journal of Alternative and Emergent Religions [online]. 2011, **15**(1), 69–91. S. 76.

²⁴ ARIEL, Yaakov. *Evangelizing the Chosen People: Missions to the Jews in America, 1880-2000*. S. 24.

²⁵ SAMUELSON, Francine K. Messianic Judaism: Church, Denomination, Sect, or Cult? *Journal of Ecumenical Studies* [online]. 2000, **37**(2), 161–186. S. 165.

²⁶ Our congregations. In: *Union of Messianic Jewish Congregations* [online]. Boca Raton, Florida: UMJC, 2021.

²⁷ WASSERMAN, Jeffrey S. *Messianic Jewish Congregations: Who Sold this Business to the Gentiles?* Druhé vydání. Lanham, Maryland: Jeffrey S. Wasserman and University Press of America, 2012. S. 16.

dičního evangelikalismu na rozdíl od kongregací ve Spojených státech, které jsou ovlivněny jinými trendy a zabývají se jinými otázkami vzhledem ke snaze přiblížit se tradičnímu judaismu.²⁸

²⁸ KINZER, Mark S. a ROSNER, Jennifer M. *Israel's Messiah and the People of God: A Vision for Messianic Jewish Covenant Fidelity*. Eugene, Oregon: Cascade Books, 2011. S. 92.

3 Mesiánský judaismus v Izraeli

3.1 Vývoj mesiánského judaismu v Izraeli do současné podoby

Rané společenství mesiánských Židů najdeme okamžitě po vzniku Státu Izrael. Stejně jako ve Spojených státech se původně misijní komunity proměnily na mesiánské kongregace, jako např. ty spadající pod britskou evangelikální organizaci London Jew's Society.²⁹ Označení mesiánský Žid se začalo používat v Izraeli 50. let jako kontroverzní označení pro konvertity ke křesťanství zachovávající židovské rituály a zvyky. V moderní hebrejštině slovo mesiánský neznamena žádný cizí obraz pro Židy a zároveň odráží klíčové eschatologické očekávání Tanachu.³⁰ Mesiánské kongregace vedli shromáždění hlavně v hebrejštině a angličtině, ale později od 80. let i ve vedlejších jazycích jako ruština nebo amharština. Hlavní shromažďovací den byla tradičně sobota, která vyjadřovala blízkost víry srdci izraelské kultury a judaismu. Mnoho hlavně mladých lidí chtělo překročit staré hranice tradic, ve kterých žili a lákala je křesťanská evangelikální kultura a spiritualita. Mesiánští Židé na rozdíl od tradičnějších náboženských obcí vycházeli mladým vstříc svým netradičním projevem, hudbou i dress codem.³¹

První obavy mesiánsko-židovských komunit se naplnily, když mladý Stát Izrael přijal způsob rozlišování občanů podle jejich etnického a náboženského prostředí. Židovští konvertité k mesiánskému judaismu a jejich potomci nemohli být označováni jako Židé a nosili ve svých průkazech identifikaci jako křesťané. A i když nebyly mesiánští Židé přímo státem omezováni, značně pocívali omezení svých misijních činností, které jsou jádrem jejich poslání, jak to sami vnímají.³² Největší přijetí mesiánských Židů bylo ze strany sekularizovaných Židů, kteří jako většina mesiánských Židů favorizovali oddělení náboženství od státu. Právě se sekulární židovskou organizací American Council

²⁹ ARIEL, Yaakov. *An Unusual Relationship: Evangelical Christians and Jews*. S. 173.

³⁰ RUDOLPH, David J. a WILLITTS, Joel. *Introduction to Messianic Judaism: Its Ecclesial Context and Biblical Foundations*. Grand Rapids, Michigan: Zondervan, 2013. S. 23.

³¹ ARIEL, Yaakov. „THEOLOGICAL AND LITURGICAL COMING OF AGE: NEW DEVELOPMENTS IN THE RELATIONSHIP BETWEEN MESSIANIC JUDAISM AND EVANGELICAL CHRISTIANITY.“ *Hebrew Studies* [online]. 2016, 56(1), 381–391. S. 4.

³² ARIEL, Yaakov. *An Unusual Relationship: Evangelical Christians and Jews*. S. 174.

of Judaism, usilující o totéž, byli mesiánští Židé v kontaktu a budovali přesvědčení, že současnou náboženskou kulturu by měla nahradit sekulární sionistická.³³ Zároveň došlo v té době i k roztržce mezi mesiánskými Židy a evangelikály, neboť američtí baptisté vyjednali s izraelskými úřady status uznané náboženské skupiny a mohli využívat některých privilegií oproti ostatním evangelikálům a mesiánským Židům. Mesiánští Židé naopak chtěli být plně integrováni do společnosti jako Židé a někteří uznáni jako větev judaismu.

Vítězství v šestidenní válce znamenalo zvýšený zájem evangelikálů o mesiánské hnutí v Izraeli. Ten vyústil v celosvětovou misií mezi Židy a snahu o emigraci konvertitů k evangelikalismu či mesiánskému judaismu do Izraele k posílení tamní komunity.³⁴ Zároveň se situace pro mesiánské Židy vyostřila počátkem 70. let, když tradiční směry judaismu spatřili vzrůstající židovský charakter hnutí a veřejně jej začali odsuzovat jako křesťanskou snahu infiltrovat se do židovské komunity.³⁵ Mesiánští Židé však využili příležitost začít se angažovat v arabsko-židovském dialogu po šestidenní a jomkipurské válce. Poskytováním sociálních programů a služeb si chtěli získat náklonnost arabských obyvatel Izraele a palestinských území.³⁶ V 80. a 90. letech se pak mesiánští Židé soustředili na rozvoj misie a zakládání nových kongregací, během nichž se posílila spolupráce s mezinárodní evangelikální komunitou. Další významnou událostí pro mesiánské Židy byla masová migrace ze zemí bývalého SSSR v 90. letech.³⁷ Množství z těchto imigrantů se setkalo ještě ve svých zemích s mesiánskou misíí a po příchodu do Izraele i s širokou nabídkou sociální pomoci a různých služeb od mesiánských kongregací, díky nimž mnoho z nich přijalo mesiánskou víru. V současnosti tak podstatnou část mesiánských Židů v Izraeli tvoří ruskojazyčná společenství nebo rodiny těchto imigrantů.³⁸ Mesiánské kongregace dnes provozují různé humanitární a sociální služby pro veřejnost

³³ ARIEL, Yaakov. *An Unusual Relationship: Evangelical Christians and Jews*. S. 175.

³⁴ ARIEL, Yaakov. *An Unusual Relationship: Evangelical Christians and Jews*. S. 176.

³⁵ RUDOLPH, David J. a COHN-SHERBOK, Dan. *Voices of Messianic Judaism: Confronting Critical Issues Facing a Maturing Movement*. Ashland, Ohio: Messianic Jewish Communications, 2012. S. 11.

³⁶ ARIEL, Yaakov. "THEOLOGICAL AND LITURGICAL COMING OF AGE." S. 5.

³⁷ LIPSHITZ, Gabriel. "Immigrants from the Former Soviet Union in the Israeli Housing Market: Spatial Aspects of Supply and Demand." *Urban Studies* [online]. 1997, **34**(3), 471–488. S. 1.

³⁸ WASSERMAN, Jeffrey S. *Messianic Jewish Congregations: Who Sold this Business to the Gentiles?* S. 16.

a vynakládají množství úsilí a prostředků ve snaze o integraci mezi izraelské židovské obyvatelstvo. I když je evangelizační úsilí středem víry v Ježíše, mnoho kongregací se spíše zaměřuje na budování komunit a uchovávání židovského odkazu a nejsou tak agresivní v evangelizaci, jako např. Jews for Jesus a podobné misijní organizace.³⁹

3.2 Rozdíl v náboženské praxi mezi tradičním a mesiánským judaismem

Většina mesiánských kongregací ve Spojených státech používá mesiánský sidur či tradiční liturgii,⁴⁰ avšak izraelské mesiánské kongregace preferují volnější styl uctívání a chval s charismatickými prvky, který je populární mezi evangelikálními křesťany. To v praxi znamená důraz na silný emocionální prožitek mající i značný duchovní a mystický význam. Zároveň se společenství snaží obohatit svůj projev prvky moderní izraelské kultury i tradice. Setkáme se s nejrůznějšími židovskými tanci a tradiční i moderní židovskou hudbou.⁴¹ V praxi je tak mesiánské uctívání identické s obdobným trendem uvnitř reformních a ortodoxních židovských kongregací. Zvláště židovské tance či mávání praporek jsou cizí evangelikálnímu stylu uctívání, ale naopak velmi osobitý styl vedení shromáždění s důrazem na společné modlitby a silně emocionální a spirituální projevy, jak ho známe z evangelikálních církví, je velmi netypický pro Židy z tradičních směrů judaismu.

Vědomi si většinové sekulární složky izraelské populace se izraelské mesiánské kongregace většinou distancují od rabínské tradice a snaží se ukázat otevřenější a moderní způsob náboženského života. Důležitou součástí náboženského života v mesiánských kongregacích je oslava životních cyklů a židovských výročí, které jsou u mesiánských Židů nejen věci náboženskou, ale zároveň i národní. Obřady obřízky a dosažení dospělosti bar a bat micva jsou tak v komunitě často oslavovány, avšak jsou zároveň věci osobního rozhodnutí. Mnoho členů je tedy nepodstupuje a nelpí na nich, nebo je spíše připomíná symbolicky.

Mesiánští Židé v Izraeli až na výjimky nepoužívají tradiční židovskou liturgii a během jejich uctívání používají židovské symboly příležitostně. Zatímco se pokrývky hlavy

³⁹ KINZER, Mark S. a ROSNER, Jennifer M. *Israel's Messiah and the People of God*. S. 30.

⁴⁰ RUDOLPH, David J. a WILLITTS, Joel. *Introduction to Messianic Judaism*. S. 38.

⁴¹ RUDOLPH, David J. a COHN-SHERBOK, Dan. *Voices of Messianic Judaism*. S. 15.

a modlitební šály nosí běžně v kongregacích mimo Izrael, v této zemi jsou často opomíjeny jakožto znak ortodoxních Židů a je patrná snaha distancovat se od nich. Společenství také dávají přednost jednoduchosti, což je např. vidět při čtení Tóry, které nebývá běžně součástí bohoslužeb. Řada společenství dává přednost jednoduššímu čtení z knih Tanachu a Nové smlouvy v hebrejštině.⁴²

3.3 Snaha mesiánských Židů o prosazení v izraelské společnosti

Mesiánští Židé se výrazně liší svou politikou vůči Státu Izrael od tradičních křesťanů i evangelikálů. Evangelikálové zcela otevřeně politicky podporovali Stát Izrael po vítězných válkách a po vítězství pravice v roce 1977.⁴³ Dodnes je tento vliv patrný v pravicových kruzích americké politiky. S touto politikou však nesouhlasí tradiční křesťanské církve, které se cítí ohroženy např. izraelskou osadnickou politikou. Od roku 1990, kdy osadníci zabrali některé církevní pozemky, až do dnes vláda jejich nároky opakovaně podporuje. Církve tak kritizují izraelské úřady za omezování svobod a často řeší spory ohledně daní a pozemků.⁴⁴ Od roku 1993, kdy uznal Stát Izrael, pak vede i Vatikán svou samostatnou politiku vůči státu, se snahou zajistit si přístup ke svatým místům.⁴⁵

Od všech předchozích se mesiánští Židé liší svou politickou neutralitou a nevázaností k jakýmkoliv náboženským místům. Cílem mesiánských Židů je plná integrace do izraelské společnosti. Mesiánské komunity jsou tak charakteristické svou otevřeností a snahou zasáhnout svou činností všechny vrstvy společnosti. Typickým příkladem jsou nej-různější sociální aktivity jako potravinová a materiální pomoc sociálně slabým, novým přistěhovalcům do Izraele či veteránům z ozbrojených sil nebo přeživším holokaustu. Ty jsou pak poskytovány nejčastěji pomocí místních mesiánských komunitních center. Jedním z největších mesiánských komunitních center v Izraeli je „Dugit” neboli „Dugit

⁴² WASSERMAN, Jeffrey S. *Messianic Jewish Congregations:*

Who Sold this Business to the Gentiles? S. 16.

⁴³ SHINDLER, Colin. „Likud and the Christian Dispensationalists: A Symbiotic Relationship.“ *Israel Studies* [online]. 2000, **5**(1), 2000, 153–182. S. 163.

⁴⁴ DUMPER, Michael. „The Christian Churches of Jerusalem in the Post-Oslo Period.“ *Journal of Palestine Studies* [online]. 2002, **31**(2), 51–65. S. 55.

⁴⁵ EVANS, Ernest. „The Vatican and Israel.“ *World Affairs* [online]. 1995, **158**(2), 88–92. S. 92.

Outreach Center” v Tel Avivu. Centrum vzniklo na základě inspirace pastora Mizrachi u evangelikálů ve Spojených státech. Kromě duchovního zázemí a sociální pomoci také Dugit provozuje vlastní kavárnu a besedu s pravidelným hudebním a kulturním programem pro veřejnost.⁴⁶ Existují však i výjimky jako např. Jad ha-Šmona, osada nedaleko Jeruzaléma fungující na principu kibucu, která je mimo mesiánských Židů otevřena pouze turistům nebo křesťanům v rámci dobrovolnického programu.⁴⁷

⁴⁶ Dugit Messianic Outreach Centre. In: *FIRM Israel* [online]. Jeruzalém: Fellowship of Israel Related Ministries, 2021.

⁴⁷ History. In: *Yad Hashmona* [online]. Yad Hashmona: Yad Hashmona Moshav shitufi, 2015.

4 Vztah mesiánských Židů ke Státu Izrael

4.1 Role náboženství v izraelské státnosti

V Izraeli byla role náboženství předmětem sporů již od vzniku státu. I když dohoda mezi D. ben Gurionem a náboženskými vůdci stanovila všeobecné podmínky ve vztahu stát-náboženství, rozdělení panovalo nad otázkou charakteru a orientace budoucího státu.⁴⁸ Zbožní Židé pak odmítli představu, že by jejich stát měl mít dokument s vyšší autoritou než jejich náboženské texty, díky čemuž Izrael dodnes nemá ústavu.⁴⁹ Někteří sionisté jako Achad Ha'am se již před vznikem státu přikláněli ke kompromisnímu řešení a způsob pro zachování a kultivaci židovské identity viděli v pěstování morálky v duchu tradic a hebrejské literární kultury. Jiní žádali stát, kde však bude mít judaismus úlohu individuální nebo model spíše socialisticky orientovaného státu, který pod vlivem ben Guriona převládl.⁵⁰

I přesto díky snahám politických uskupení jako Agudat Jisra'el, Ma'afdal nebo Šas mělo židovské náboženské právo velký vliv na tvorbu izraelské státnosti a společenských norem. Rozhodující vliv měli na oblast imigrace, neboť prosadili podmínění získání židovského statutu konverzí k judaismu dle Halachy. Termín Halacha v tomto politickém kontextu, stejně jako v kontextu většinového ortodoxního judaismu, označuje právní část Talmudu a následné kodifikace později rozšířené na celý korpus zákona, právní systém judaismu a autoritativní interpretace Mojžíšova zákona v Bibli.⁵¹ První medializovanou aférou týkající se mesiánského judaismu v Izraeli, byla ta kolem Oswalda Rufeisena. Tento polský Žid během nacistické invaze přijal jako víru římský katolicismus a v 50. letech se rozhodl aplikovat své právo návratu do Izraele. Ministr Šapiro a Nejvyšší soud však žádost zamítli.

⁴⁸ KAMPINSKY, Aaron. „Minister Zevulun Hammer's Stance on the 'Who Is a Jew?' *Jewish Political Studies Review*“ [online]. 2020, **31**(½), 146–159. S. 146.

⁴⁹ STONE, Suzanne Last. „Law in Light of Zionism: A Comparative View.“ *Israel Studies* [online]. 2014, **19**(2), 111–132. S. 111.

⁵⁰ ARKUSH, Allan. „Cultural Zionism Today.“ *Israel Studies* [online]. 2014, **19**(2), 1–14. S. 1-6.

⁵¹ NEWMAN, Ja'akov a SIVAN, Gavri'el. *JUDAISMUS OD A DO Z: SLOVNÍK POJMŮ A TERMÍNŮ*. Praha: Sefer, 2009. S. 42.

Po dalších aférách byl přijat kompromis podmiňující občanství konverzí k judaismu bez bližšího upřesnění průběhu konverze. Strany jako Mafdal a Šas bojovaly za právo vrchního rabinátu být rozhodující autoritou a přijetí zákona zahrnujícího halachické formule. V dalších aférách, které se týkaly neortodoxních Židů, však Nejvyšší soud rozhodl proti autoritě rabinátu, která poté začala upadat.⁵² K hodnotám a světonázoru podle halachy se stát více přiklonil po přijetí nových základních zákonů v 90. letech. Tento historicko-náboženský narativ také přijali pravicově orientovaní sionisté, kteří se snažili využít Halachy k podpoře svých politických cílů.⁵³ Nicméně jelikož stát nemá jako těleso žádný náboženský význam, vzrostly u mnoha ultraortodoxních tradicionalistů na druhou stranu snahy o úplné oddělení státu a náboženství v zájmu zachování jeho čistoty. Neustále tak panuje rozdělení ohledně názoru na náboženskou identitu státu a role náboženství. Pro mesiánské Židy je pak v současnosti jejich právní statut a výhled do budoucna stále nejasný stejně jako v době Rufeisenovi aféry.

4.2 Postoj rabínů v otázce židovského statutu

Dnes mnoho ortodoxních autorit věří, že i když Žid nepodstoupí oficiální konverzi dle Halachy, halachické předpisy ho nemohou zcela zbavit jeho židovství ani na tom netrvají. Americký ortodoxní rabín a předseda Unie ortodoxních rabínů Spojených států a Kanady Moše Feinstein dokonce prohlásil, že každý, kdo se považuje za Žida a obětuje se pro své židovství, se stává součástí židovské komunity. Množství dalších ortodoxních autorit vidí zase klíčovou účast na obřadu Pesachu a židovských výročích.⁵⁴ Je však i řada rabínů ve Spojených státech nebo Evropě z reformovaných kruhů, kteří se vyjádřili pozitivně ohledně přijetí mesiánského judaismu do židovské komunity.⁵⁵ V Izraeli je ale situaci

⁵² KAMPINSKY, Aaron. „Minister Zevulun Hammer’s Stance on the ‘Who Is a Jew?’ Issue.“ S. 147–159.

⁵³ STONE, Suzanne. „Law in Light of Zionism: A Comparative View.“ S. 111-128.

⁵⁴ WOLOWELSKY, Joel B. „TWO ASPECTS OF JEWISH IDENTITY.“ *Shofar* [online]. 1995, **13**(2), 16–27. S. 18-27.

⁵⁵ DEIN, Simon. „Becoming A Fulfilled Jew: An Ethnographic Study of a British Messianic Jewish Congregation.“ *Nova Religio: The Journal of Alternative and Emergent Religions* [online]. 2009, **12**(3), 77–101. S. 85-86.

odlišná, neboť ortodoxní směry judaismu jsou mezi náboženskými komunitami zcela majoritní a ortodoxní instituce jako vrchní rabinát a ortodoxní náboženské strany mají stále silný vliv na dění v zemi. V posledních letech se však zvyšuje počet kongregací hlásících se k progresivnímu a reformovanému judaismu, které jsou vůči ortodoxnímu vlivu kritické.⁵⁶ Je tak možné, že s rostoucí pluralitou směrů judaismu v Izraeli a kritikou pozice ortodoxního judaismu ve státě, začne vznikat v Izraeli liberálnější prostředí ochotné přiznat rovnocenný statut i mesiánským Židům.

4.3 Náboženská identita Židů v Izraeli

I přes společenské změny, které zasáhly izraelskou společnost, se podle studie Guttmanova institutu z let 1991 a 2000 stává izraelská společnost více náboženskou či alespoň tradiční. Přes 70 % dotázaných klade velký důraz na národní a mezinárodní židovskou sounáležitost, což je nárůst o 12 %. O 8 % stoupl také počet Izraelců toužících po více náboženském charakteru státu na 52 % a celkově i počet Židů dodržující alespoň selektivně kašrut, výročí a rituály judaismu. Avšak celkem více než 1,5 milionu Židů ze zemí bývalého SSSR dramaticky ovlivnilo snahy mnoha usedlých Izraelců pro ztotožnění země s ortodoxním halachickým pojetím židovské identity. Rozdíly ve výpovědích oproti ostatním Izraelcům jsou markantní. O 26 % méně slaví Jom Kipur a dokonce o 60 % méně vnímá důležitost Pesachu. Pouze 35 % dotázaných ze vzorku cítí sounáležitost k ostatním Židům oproti 70 % ze vzorku usedlých Izraelců.⁵⁷ Další průzkum z let 2000 a 2010 pak ukázal 2% trend růstu dvou skupin, a to ortodoxních Židů na 12 % populace a ultraortodoxních Židů na 8 % populace. Prakticky se nezměnil počet náboženských židovských Izraelců s 13 % a sekulárních, ke kterým se hlásilo 42 % obyvatel. Mírný 3% pokles však ukázala skupina tradičně-sekulárních židovských obyvatel, a to na 25 %.⁵⁸

⁵⁶ Congregations. In: *Israel Movement for Reformed and Progressive Judaism* [online]. Jeruzalém: Israel Movement for Reformed and Progressive Judaism, 2021.

⁵⁷ LEVY, Shlomit. „Trends in Jewish Identity in Israeli Society: Effects of Former Soviet Union Immigration.“ *Jewish Political Studies Review* [online]. 2020, **31**(½), 153–168. S. 156-163.

⁵⁸ FISHER, Shlomo. “Yes, Israel Is Becoming More Religious.” *Israel Studies Review* [online]. **27**(1), 10–15. S. 12-14.

Již S. Freud zastával názor, že židovská identita byla utvářena životními zkušenostmi a interakcí s okolním prostředím ve světle svatých textů Talmudu, ze kterých Židé čerpali pochopení pro vlastní existenci a svou roli ve světě.⁵⁹ Mezi sekulární a tradicionalistickou částí obyvatel, pro které náboženská identita nehraje velkou roli, však dochází v dnešní době multikulturalismu a individualismu k přehodnocování významu židovství a změně sebeuvědomění. S. Z. Charmé se domnívá, že tento trend je reflekcí nestability u všech kultur ukazující na hranice mezi Židy a ostatními skupinami. Pro sekulární Židy může být pocit odlišnosti klíčový pro jejich sebeidentifikaci jako Židů.⁶⁰ A. Finkelkraut uvádí, že podobný trend již existoval u generace Židů v Izraeli, která přežila holokaust a vytvořila si ze mnoha hledisek chudou, avšak nafouknutou identitu založenou na pocitu bytí v exilu z evropské křesťanské kultury. V období izraelsko-palestinských jednání, byla krátce populární v 90. letech mezi sekulární částí obyvatel idea post-sionismu, která byla vnímána jako nový pohled trhající pilíře tradiční izraelské nacionalistické identity.⁶¹ Na druhou stranu v té době začala část izraelské pravice propagovat obraz židovské identity provázané s nacionalismem a pokračováním sionistických cílů, jejichž zdrojem je nábožensko-historický narativ národa. Tento neo-sionismus se stal nakonec převažujícím přístupem k izraelské státnosti.⁶² Vzrostla však i popularita náboženských stran, která odráží opětovný nárůst religiozity a významu náboženské identity mezi izraelskými Židy. Okrajovou pozicí pak je ultraortodoxní idea státu coby pouze prostředku k dosažení spásy. Ta může nabrat extremistických rysů jako např. v roce 2005, kdy se řada ultraortodoxních rabínů vyslovila, aby vojáci při vyklizení osad odmítli rozkazy odporující

⁵⁹ FROSH, Stephen. „Fragments of Jewish Identity.“ *American Imago* [online]. 2005, **62**(2), 179–191. S. 173.

⁶⁰ CHARME, Stuart Z. Alterity, Authenticity, and Jewish Identity. *Shofar* [online]. 1998 **16**(3), 42–62. S. 57-58.

⁶¹ RAM, Uri. “Post-Zionist Studies of Israel: The First Decade.” *Israel Studies Forum* [online]. 2005, **20**(2), 22-45. S. 25-26.

⁶² FALK, Richard. „ISRAEL AND JEWISH IDENTITY.“ *Dialectical Anthropology* [online]. 1983, **8**(½), 87–111. S. 91.

Tóře.⁶³ Některé liberální židovské antisionistické skupiny pak odmítají celou státní entitu jako ohrožující duch autentického judaismu a odmítají nacionalismus jako přežitek.⁶⁴

4.4 Pozice mesiánských Židů v izraelské společnosti

Z pár set věřících v šedesátých letech vzrostla komunita mesiánských Židů na nejméně 15 000 členů v roce 2010. Netradiční pojetí židovské víry a tradic umocněné pocitem výlučnosti, silným prvkem eschatologického očekávání a moderní způsobem uctívání, oslovilo množství Izraelců ze všech skupin obyvatelstva. Vztah ne-ortodoxních Židů se k mesiánským Židům také změnil. Původně cizorodá víra, kterou mnozí viděli v mesiánském judaismu, začala být pod vlivem přátelských vztahů s americkými a evropskými křesťany tolerována, jak ukázaly průzkumy v Izraeli již v 80. letech.⁶⁵ Největšími odpůrci mesiánského judaismu zůstávají ultraortodoxní Židé především kvůli rozdílné náboženské identitě hnutí. Na rozdíl od tradičních izraelských křesťanů, pro které nemá Stát Izrael jiný než politický význam, jsou však mesiánští Židé silně nacionálně a sionisticky orientovaní, a to kvůli zásadní roli Státu Izrael v jejich eschatologickém očekávání.

I přes nepříznivý vztah mesiánských Židů k orgánům spojených s ortodoxním judaismem a incidenty souvisejícími výhradně s misijní aktivitou, mají mesiánští Židé přívětivý vztah k orgánům Státu Izrael a vidí sebe jako hrdé a loajální občany Státu Izrael. Typickým příkladem je služba v ozbrojených silách země (IOS). Ve srovnání pouze okolo 40 % ultraortodoxních Židů sloužilo v armádě oproti 85 % většinové populace.⁶⁶ IOS jsou nejlépe hodnocenou složkou státní moci v Izraeli a jsou pozitivně vnímány 90 % izraelské populace například oproti 80 % u prezidentského úřadu, 60 % u Nejvyššího soudu nebo dokonce 50 % u vrchního rabinátu. E. Illouz vnímá IOS v Izraeli jako velmi důležitý

⁶³ DON-YEHIYA, Eliezer. „Messianism and Politics: The Ideological Transformation of Religious Zionism.“ *Israel Studies* [online]. 2014, **19**(2), 239–263. S. 258.

⁶⁴ LEVIN, Kenneth. *American Jews and Their Israel Problem*. Report. Begin-Sadat Center for Strategic Studies [online]. 2018. S. 8.

⁶⁵ ARIEL, Yaakov. „A DIFFERENT KIND OF DIALOGUE? Messianic Judaism and Jewish-Christian Relations.“ *Cross Currents* [online]. 2012, **62**(3), 318–327 S. 323.

⁶⁶ BAGNO-MOLDAVSKY, Olena. *MILITARY SERVICE IN ISRAEL*. Report. Edit. ELRAN, Meir a SHEFFER, Gabi. Institute for National Security Studies [online]. 2016, 93–101. S. 97.

nástroj pomáhající vybudovat vzájemnou solidaritu a společnou sounáležitost s ohledem na budoucnost státu mezi všemi obyvateli Izraele.⁶⁷ U mesiánských kongregací je až na výjimky vojenská služba brána jako náboženská povinnost postavená na biblických základech a IOS se těší velké úctě. Mesiánský web Kehila News Israel (KNI) v roce 2015 uspořádal průzkum mezi mesiánskými Židy sloužícími v armádě, ve kterém až na pár procent všichni respondenti uvedli, že se nesetkali s žádnými obtížemi kvůli své víře, a dokonce 65 % uvedlo, že svou odlišnou vírou zaujali kolegy v armádě.⁶⁸

V budoucnu budou mesiánští Židé dále bojovat o svoje přijetí v izraelské společnosti, ale jak ukázal příklad vojenské služby, tak i díky posledním trendům ve společnosti bude mesiánský judaismus brzy přijat jako prvek rozmanité izraelské společnosti.⁶⁹ Podle R. Johnsona má mesiánský judaismus určité charakteristiky denominace a sekty, ale je spíše hnutím, které se stává novou denominací v rámci evangelikálního křesťanství.⁷⁰ Hlavním cílem mesiánských Židů v Izraeli bude snaha o uznání ze strany státu a získání plných občanských práv, jejichž absence nejvíce omezuje růst jejich hnutí zejména omezením imigrace do země a omezením misijních aktivit, které jsou zákonem zakázány. Naopak budou chtít mesiánské kongregace posílit rostoucí nabídku služeb pro veřejnost, kterou mesiánské kongregace poskytují a která bude mít i v budoucnu snahu pronikat do nových oblastí veřejného života v Izraeli.

⁶⁷ GAISER, Evelyn. *ARMY AND SOCIETY*. Report. Edit. WAHLERS, Gerhard a ADENAUER, Konrad. Stiftung [online]. 2014. 36–58. S. 44.

⁶⁸ Survey about Messianic Soldiers in the Israeli Army. In: *Kehila News Israel* [online]. Jeruzalém: Kehila Ministries International, 2016.

⁶⁹ DULIN, John. „Messianic Judaism as a Mode of Christian Authenticity: Exploring the Grammar of Authenticity through Ethnography of a Contested Identity.“ *Anthropos* [online]. 2013, **108**(1), 35–51. S. 40.

⁷⁰ SAMUELSON, Francine K. Messianic Judaism: Church, Denomination, Sect, or Cult? S. 161-186.

5 Případová studie komunity Beit Hallel

Téma výzkumu: Identita mesiánských Židů v Izraeli a vztah k izraelské státnosti

Hlavní výzkumná otázka A: Jaká je náboženská identita mesiánských Židů v Izraeli?

Dílčí výzkumné otázky:

- a) Co pro vás znamená být Židem? Jak se toto vnímání změnilo před a po víře v mesiáše Ježíše?
- b) Jak vidíte vnímání nebo prožívání židovské identity v Izraeli? Co znamená židovská identita pro izraelské Židy?
- c) Jak vnímáte konflikt mezi mesiánskými Židy a tradičním judaismem?
- d) Dáváte přednost názvu mesiánský Žid, křesťan, židovský křesťan, židovský věřící nebo jakémukoliv jinému názvu či označení?
- e) Jak vnímáte postavení mesiánských Židů / židovských věřících v mesiáše Ježíše v izraelské společnosti? Zažili jste někdy agresí, útoky nebo předsudky kvůli své víře v mesiáše Ježíše?

Hlavní výzkumná otázka B: Jaký je vztah komunity k izraelské státnosti?

Dílčí výzkumné otázky:

- a) Jaký je váš vztah ke Státu Izrael ve světle vaší víry? Jak vidíte jeho roli ve světě, v historii a v budoucnosti?
- b) Jaký je váš postoj k izraelské armádě?
- c) Jaký je váš postoj k izraelské instituci Nejvyššího soudu?
- d) Jaký je váš postoj k izraelské instituci vrchního rabinátu?
- e) Jak vidíte budoucnost mesiánských Židů / židovských věřících v mesiáše Ježíše a jejich hnutí v Izraeli?

Tématem výzkumu je náboženská identita mesiánských Židů v Izraeli a vztah k izraelské státnosti. První zkoumaná oblast se týká oblasti náboženské identity komunity a je klíčová pro charakteristiku a umístění komunity ve spektru náboženských komunit v Izraeli. První dílčí otázka v průzkumu je důležitým zdrojem informací pro další oblasti, neboť ukazuje,

jak se změnilo židovské sebeuvědomění a vztah k izraelské společnosti a státu pro respondenty po jejich konverzi k mesiánskému judaismu. Další dotaz byl koncipován tak, aby odrážel kontrast náboženské identity členů komunity a jejich židovského okolí a získal osobní výpovědi rozvíjející teze teoretické část. Třetí otázka se již netýkala náboženské identity jako takové, ale konfliktu mezi tradičním judaismem a tím mesiánským. Cílem bylo zjistit vztah respondentů a jejich komunity k tradičnímu judaismu a jeho role ve společnosti, neboť kvůli citlivosti tématu se k němu mnoho mesiánských kongregací nevyjadřuje. Následující bod týkající se preferovaného označení respondentů je dost citlivý v mesiánských kruzích, protože naráží na synkrezi mesiánské víry. Odpovědi tak měly odrážet způsob, kterým komunita k problému přistupuje, a jak ho komunikuje v izraelské společnosti. Záměrem posledního dotazu v tomto výzkumném oddíle bylo zjistit, jaká je reakce okolí respondentů na jejich víru a specifické pojetí náboženské identity, a dále jestli zažívají společenskou segregaci, či dokonce perzekuci pro svou víru.

Druhá oblast studie se týká vztahu komunity k izraelské státnosti a jejím cílem je zjistit důležitost Státu Izrael v náboženském očekávání komunity, postoj komunity k institucím státu a názor na vývoj komunity a její role v izraelské společnosti v budoucnu. První dílčí otázka rozváděla informace uvedené v teoretické části a zjišťovala význam Státu Izrael v životě věřících. Další zkoumané oblasti se pak netýkaly státu jako celku, ale konkrétních institucích. Kongregace Beit Hallel je jako většina mesiánských kongregací apolitická, a tak byly odpovědi v průzkumu pro zodpovězení otázek stěžejní. Důvodem dotazu směřovaného k izraelským ozbrojeným silám bylo zachytit osobní postoje respondentů k významu této instituce, která je důležitá pro integraci mesiánských Židů v Izraelské společnosti. Bod výzkumu týkající se Nejvyššího soudu měl poté za cíl přiblížit názory na Nejvyšší soud a izraelský politický systém. Průzkum dále pokračoval vztahem členů komunity k činnosti vrchního rabinátu a vlivu náboženského práva na politiku stát. Poslední dílčí oblast na kterou se studie zaměřila, bylo budoucí směřování hnutí mesiánského judaismu v Izraeli. Otázka byla směřována tak, aby vybídla účastníky průzkumu k reflexi snah mesiánských Židů o prosazení v izraelské společnosti.

Tento polostrukturovaný průzkum se zaměřil na oblasti, které nebyly dosud nijak významně nebo vůbec antropologicky zkoumány. Zejména data získaná výpověďmi respondentů v oblasti postavení mesiánských Židů v Izraeli a dále v oblasti vztahu členů komunity ke státním institucím jsou cenným výzkumným materiálem, který může být uplatněn

v dalších studiích. Pro přehlednost byly výsledky průzkumu rozděleny do kapitol podle dílčích otázek, na které respondenti z komunity Beit Hallel odpovídali. Text také obsahuje odkazy na teze v praktické části práce a odkazy na doplňující online zdroje zveřejněné kongregací.

6 Závěrečná výzkumná zpráva

6.1 Charakteristika sledovaného souboru

Sledovaným souborem je komunita mesiánských Židů Beit Hallel v Ašdodu. Ve městě Ašdod se dnes nachází několik menších mesiánských a křesťanských komunit. Beit Hallel je v současnosti po kongregaci Grace & Truth, založené roku 1976,⁷¹ druhou největší kongregací, avšak zároveň tou nejrychleji rostoucí. Beit Hallel vznikl až roku 2005 a za svůj vznik vděčí pastoru Israeli Pochtarovi. Ten se narodil do sekulárně tradicionalistické židovské rodiny v Ukrajině a po setkání se svým křesťanským přítelem se ve svých 18 letech rozhodl zasvětit život víře a službě a o několik let později se přestěhoval do izraelského Tel Avivu.⁷² Jak je typické pro Židy, kteří přijali novozákonní zvěst, tak i pastora Pochtara ovlivnila myšlenka naplnění starozákonních proroctví o návratu Izraele z rozptýlených národů nebo novozákonních pasáží o obnovení Izraele v zaslíbené zemi po událostech následujících vznik Státu Izrael.⁷³

Ve víře velkého duchovního obnovení Izraele předcházejícího eschatologické vyvrcholení dějin se Pochtar přesunul roku 2005 do Ašdodu, v jehož aglomeraci se tehdy nacházela pouze jedna větší mesiánská kongregace a několik domácích skupin, což byly ideální podmínky pro začátek misijní činnosti. Kromě místní kongregace založil s pomocí evangelikálních misionářů ze Spojených států organizaci Voice of Judah Israel, která s pomocí prostředků od evangelikálních křesťanů zahájila úspěšnou misijní činnost v regionu. Ta přinesla ovoce v podobě největší komunity v Ašdodu, kterou navštěvuje týdně až 300 lidí, čtyř misijních stanic, sboru ve městě Rišon le-Cijon⁷⁴ nebo nejnovějšího sboru

⁷¹ DELANCEY, John. Grace and Truth Church in Israel. In: *Biblical Israel Ministries and Tours* [online]. Ašdod: Biblical Israel Ministries and Tours, 2016.

⁷² Brad Show interview with Israel Pochtar „Spiritual Revival in Ashdod“. In: *Brad TV* [video]. Soul: Brad TV Ministry, 2017.

⁷³ Viz teoretická část práce. S. 9.

⁷⁴ VOICE OF JUDAH ISRAEL & BEIT HALLEL CONGREGATION – MINISTRY OVERVIEW. In: *Voice of Judah Israel* [online]. Fort Wayne, Indiana. Voice of Judah Israel, 2021.

ve městě Aškelon.⁷⁵ Komunita Beit Hallel je silně misijně naladěna a snaží se svou aktivitou zasáhnout všechny věkové kategorie. Nabízí řadu sociálních, ale i volnočasových služeb a programů, které pravidelně lákají množství Židů mimo komunitu.

6.2 Hlavní výzkumná otázka A: Jaká je náboženská identita mesiánských Židů v Izraeli?

6.2.1 Co pro vás znamená být Židem? Jak se toto vnímání změnilo před a po víře v mesiáše Ježíše?

Stejně jako tomu bývá i v jiných oblastech i v průzkumu se potvrdil vliv prostředí, ze kterého respondenti pocházejí. Hned první respondent pochází z tradiční rodiny, která byla silně nábožensky orientovaná. „*Díky mým kořenům jsem se vždy cítil spojený s jedinečnou identitou lidí, kterým Bůh nejprve svěřil své slovo a poté smlouvy a zaslíbení,*“⁷⁶ uvedl respondent. Z této odpovědi je vidět nejen silná oddanost náboženskému odkazu židovských předků, ale také hrdý nacionalismus a víra ve výsostné postavení židovského národa před Bohem. Co bylo však esenciální změnou pro tohoto člena komunity, nebyl jen přechod do jiného prostředí, které preferuje méně tradiční způsob uctívání nebo bychom mohli říci, že spíše přijímá jednoduchý evangelikální styl uctívání, ale změna v osobním přístupu k náboženskému životu. Výpověď dále pokračovala slovy: „*Vždycky to byla vzdálená a rozzlobená entita, které jsem musel být za všech okolností věrný. Poté, co jsem uvěřil v Ježíše, ožilo mé srdce a moje chápání starozákonních písem.*“⁷⁷ Respondent uvedl, že právě novozákonní pojetí Boha Izraele a jeho inkarnace, v souvislosti s tanachickým očekáváním příchodu mesiáše, znamenalo nový impuls do jeho náboženského života.

⁷⁵ VOICE OF JUDAH ISRAEL & BEIT HALLEL CONGREGATION – CHURCH PLANTING ASHKELON. In: *Voice of Judah Israel* [online]. Forth Wayne, Indiana. Voice of Judah Israel, 2021.

⁷⁶ Respondent 1.

⁷⁷ Respondent 1.

Tři další členové komunity také uvedli, že to, co se změnilo, nebyla otázka židovského sebeuvědomění, ale způsobu náboženského života, který je pro ně nyní více intenzivní a novozákonní pojetí Boha je pro ně přijatelnější než tradiční judaismus. Tito lidé jsou nadále hrdí na svůj židovský původ, historii i sounáležitost s ostatními Židy, ale hlavní změnou u nich byla změna podoby jejich náboženského života. Tito účastníci průzkumu prohlásili: „*Dříve pro mě byl judaismus něčím bezcenným a komplikovaným. Mnoho iracionálních zvyků a tradic. Skrze (mesiánský) judaismus nyní vidím Boha. Více chápu význam judaismu.*“⁷⁸ Nebo dále: „*Judaismus je víra v Boha Abrahama, Izáka a Jákoba, všechny svátky a proroctví nás vedou k Ježíši mesiáši, a proto je víra v Ježíše vlastně judaismem v plném rozsahu.*“⁷⁹ Tyto odpovědi se shodují i s oficiálním učením komunity. I přes svůj evangelikální charakter a moderní způsob uctívání, který s tím tradičním má společné pouze modlitby či duchovní písně, komunita stále silně prožívá židovské prvky své identity. Během bohoslužeb nebo ve věroučných materiálech je neustále zdůrazňována důležitost Božích přikázání, Mojžíšova zákona, židovských výročí a svátků. Avšak místo vlastní aplikace v náboženském životě jsou tyto témata směřována k osobě mesiáše Ježíše, který byl, jak věří mesiánští Židé, dokonalým naplněním zákona a všech Božích požadavků. Komunita tak přebírá klasickou evangelikální soteriologii⁸⁰ a křesťanská dogmata.⁸¹ Hlavní pastor komunity Israel Pochtar sám napsal kratší knihu a množství brožur o významu židovských svátků ve světle novozákonní víry.⁸²

⁷⁸ Respondent 6.

⁷⁹ Respondent 7.

⁸⁰ Evangelikální soteriologií je míněna křesťanská nauka o vykupitelském poslání Ježíše Krista v reformačním pojetí. Týká se především vztahu víry a skutků v protikladu zejména proti římsko-katolické soteriologii.

⁸¹ Vizi teoretická část práce kapitola S. 14-15.

⁸² The Hidden Treasures of Shavuot – Pastor Israel Pochtar. In: *Beit Hallel Israel* [online]. Ašdod: Beit Hallel, 2021.

6.2.2 Jak vidíte vnímání nebo prožívání židovské identity v Izraeli? Co znamená židovská identita pro izraelské Židy?

V současné době individualismu a multikulturalismu je izraelská společnost silně rozdělena v pojetí židovské identity, jak už přiblížila teoretická část práce. Řada Izraelců spojila své židovské sebeuvědomění s nacionalismem či sionismem, jiní se opět vracejí k tradicím nebo náboženskému pojetí identity a řada sekulárních Izraelců vnímá své židovství zce mimo tradiční pojetí. Pro respondenty je typické, že své židovství spojují jako ortodoxní Židé silně s náboženskou vírou a praxí, jak odpověděl člen komunity: „*Pro mnoho lidí v zemi je judaismus tradicí, ale pro mě a pro věřící v Ježíše je judaismus důležitou součástí něčeho, čeho se účastnil také Ježíš a jeho učedníci. Je to více než tradice nebo náboženství, je to o Bohu, který si nás vybral za svůj národ, ze kterého také přišel Ježíš mesiáš Izraele, aby zachránil všechny národy.*“⁸³ Také je u mesiánských Židů vidět silné spojení s historií národa jako u sekulárně-traditionalistické části obyvatel, což vidíme z příkladu dalšího respondenta: „*Izrael je zemí pro Židy a jejich rodinné příslušníky, Žid neemigruje, ale vrací se do své historické vlasti, je důležité cítit židovství jako svoji národnost, tak i občanskou identitu.*“⁸⁴ Co je však výjimečné pro mesiánské Židy, je víra ve vlastní výlučnost a roli v historii Izraele a Božím plánu spásy. To lze spatřit i v této výpovědi člena komunity: „*Být židovským věřícím v Izraeli je velmi zvláštní povolání, protože jste se nyní stali součástí Božího ostatku v Izraeli. Jsme v menšině, ale chápeme, že to, čím jsme se stali, když jsme uvěřili v Ježíše, je dalším logickým krokem v Božím plánu pro židovský národ. Židé v Izraeli však hledají u ortodoxních Židů duchovní vedení a považují je za své přímlovce před Bohem.*“⁸⁵

Respondenti shodně uvedli, že v současném Izraeli židovská identita prožívá krizi kvůli špatné koncepci judaismu, a tak pro Izraelce nejdůležitější roli v jejich sebeidentifikaci hraje samotný Stát Izrael. Z průzkumu je také patrné, že mesiánští Židé jsou svým specifickým náboženským pojetím židovské identity blízcí všem skupinám izraelské společnosti. Důrazem na osobní víru a náboženskou praxi jsou blízcí ortodoxním Židům a důrazem na sounáležitost a společnou historii zase tradicionalistům. Je nutné však

⁸³ Respondent 7.

⁸⁴ Respondent 2.

⁸⁵ Respondent 1.

podotknout, že se mesiánští Židé snaží svým moderním přístupem přiblížit i k sekulární části obyvatelstva, se kterou sdílí představy o sekulární a liberálnější, byť stále židovské podobě státu.

6.2.3 Jak vnímáte konflikt mezi mesiánskými Židy a tradičním judaismem?

Všichni respondenti shodně považují tento konflikt za nedorozumění. Jeden z respondentů vyjádřil své pocity takto: „*Každé hnutí prochází cestou změn. A tradiční judaismus není výjimkou stejně jako mesiánské hnutí. Abychom našli společnou řeč, musí se hodně změnit jeho chápání Boží vůle pro celý svět a nejen pro Židy.*“⁸⁶ Z odpovědi není zřejmé nepřátelství, nýbrž pohled na tradiční judaismus jako krátkozraký a špatně chápající proroctví v Tanachu. „*Myslím, že tou fackou jsou zvyky a tradice vytvořené v letech tradičního judaismu. Mesiánský judaismus je svobodnější a inkluzivnější. Přijímá každého a neobviňuje lidi po jejich příchodu k víře,*“⁸⁷ soudí další člen komunity, který naopak představuje jednoho z věřících, pro které mesiánský judaismus představuje alternativu oproti pro ně příliš komplikovanému tradičnímu judaismu.

Sám pastor Pochtar se snaží přistupovat k tradičnímu judaismu jako k správné a historické víře, nicméně ochuzené o prvek osobního společenství s Bohem skrze mesiáše Izraele. Pastor apeluje na tanachické a novozákonní pasáže jako např. kniha Jóel a její interpretace apoštolů v druhé kapitole knihy Skutků. V mesiánském judaismu vidí spolu s křesťanskou církví, jakožto pohanů připojených ke společenství Izraele, naplnění těchto proroctví. Důležitým prvkem evangelizace je podle pastora také snaha o vytvoření přívětivého obrazu křesťanů mezi Židy v Izraeli.⁸⁸ Tak jako první mesiánské kongregace vzešlých z protestantských misí se i Beit Hallel snaží vystupovat jako židovská komunita, se kterou křesťané s pohanského prostředí pouze sdílí víru v mesiáše. Výsledkem je potom dle narativu mesiánských Židů autentická židovská tanachitská víra. Na rozdíl od ostatních mesián-

⁸⁶ Respondent 3.

⁸⁷ Respondent 6.

⁸⁸ Brad Show interview with Israel Pochtar „Spiritual Revival in Ashdod“. In: *Brad TV* [video]. Soul: Brad TV Ministry, 2017.

ských kongregací, které se snaží zdůrazňovat pouze židovské pilíře své víry, izraelští mesiánští Židé o tuto možnost přišli. Od zrodu Státu Izrael byli téměř jednoznačně veřejně považováni za křesťany, a proto je pro ně tak snaha o očištění křesťanství v očích Izraelců podstatná pro jejich vlastní přijetí ve společnosti.⁸⁹

6.2.4 Dáváte přednost názvu mesiánský Žid, křesťan, židovský křesťan, židovský věřící nebo jakémukoliv jinému názvu či označení?

Až na jednu agnostickou odpověď se všichni respondenti shodně vyjádřili, že preferují označení mesiánský Žid a zároveň čtyři respondenti uvedli, že často pro sebe používají prosté označení věřící a následovník Ježíše. To vyjadřuje problematiku, kterou jsme nastínili v předchozím odstavci, neboť většinová populace považuje mesiánské Židy za křesťany. Mesiánští Židé tak musí k rozhovorům s izraelskými Židy přistupovat dosti individuálně s ohledem na prostředí odkud dotyčný pochází. Zcela jinak prezentují svou víru sekulárním Židům a ortodoxním Židům.

Jak odpověděl jeden z respondentů: „*Když mluvím s charedim, jsem následovníkem Ježíše, ale když mluvím s jinými lidmi přizpůsobím se jim svou prezentací. Protože sekulární jsou méně obeznámeni, mohu jim vysvětlit, jaký je rozdíl mezi mesiánským Židem a křesťanem.*“⁹⁰ Např. v oficiálních videích kongregace, které jsou v angličtině, pastor Pochtar představuje hlavní židovské svátky a také křesťanské svátky Vánoc a Velikonoc. Zde vždy používá pro mesiánské Židy prosté označení věřící anebo následovníci mesiáše Ježíše. Pastor také odlišuje izraelský národ od křesťanské církve, byť nazývá věřící z národů nebo nežidy bratry a spoluvěřící v tzv. „těle mesiáše“⁹¹ zobrazujícího duchovní jednotu s nimi.⁹²

⁸⁹ Viz teoretická část. S. 12-14.

⁹⁰ Respondent 5.

⁹¹ Mesiánští Židé používají pojem „církve“ pro nežidovské křesťany, a když hovoří o jednotě mesiánských Židů a křesťanů, používají výraz „tělo mesiáše.“

⁹² MEDIA. In: *Beit Hallel Israel* [online]. Ašdod: Beit Hallel Congregation, 2021.

6.2.5 Jak vnímáte postavení mesiánských Židů / židovských věřících v mesiáše Ježíše v izraelské společnosti? Zažili jste někdy agresi, útoky nebo předsudky kvůli své víře v mesiáše Ježíše?

„Ano, jsme pravidelně pronásledováni fyzickým zastrašováním, soudními spory, špatnou publicitou, vandalismem, nadáváním a obtěžováním prostřednictvím manipulace s místními vládními úřady a byrokracií,“ byla reakce hned prvního účastníka výzkumu. Ze sedmi respondentů jich pět uvedlo, že už zažilo urážky, vandalismus na majetku, odmítnutí v rodině, ale i společenskou šikanu kvůli své víře. Ze zbývajících dvou respondentů jeden uvedl, že napříč společností zažil široké spektrum reakcí od pozitivních až po agresivní a další uvedl, že perzekuci nezažil, ale projevil strach ze šikany ze strany úřadů, jak je patrné z jeho výpovědi: *„Nezažil jsem diskriminaci, ale existuje obava, že se o víře rabinát dozví a v budoucnu nastanou problémy s mými dětmi, které nebudou považovány za Židy.“* Dva respondenti ale uvedli, že důvodem odmítnutí ve společnosti jsou hlavně předsudky vyvolané veřejným míněním založeným na nepravdivém popisu mesiánské víry. Jak uvedl jeden z respondentů: *„V našem prostředí existuje část židovské společnosti, která nezná naši víru, a to, co o ní ví, je úplné zkreslené.“*⁹³

Komunita a pastor Pochtar uvádějí, že hlavním zdrojem agrese a napadání je ultraortodoxní komunita. Beit Hallel se po několika letech s nárůstem počtu členů začal více společensky angažovat a komunita zahájila např. pořádání přednášek na tanachická témata nebo vlastní cestovní zájezdy na biblická a novozákonní místa s výkladem zaměřeným na osobu Ježíše. Komunita také od svého počátku podporuje místní sociálně slabé rodiny, domovy seniorů a přeživší holokaustu s potravinovou pomocí. Dnes podle Pochtara kongregace podporuje kolem 1200 rodin. Beit Hallel využil pro reklamní účely v Ašdodu stovky plakátů a inzertních ploch, což vyvolalo podle Pochtara první vlnu protestů.

Mezi lety 2010 a 2015 zažívala komunita nejtěžší časy, neboť zde byli vždy před shromážděním ultraortodoxní protestující, kteří zde zpívali písně, rozdávali materiály zaměřené proti mesiánskému judaismu a v mnoha případech i fyzicky nechtěli věřící pustit do komunitní budovy a v extrémních případech dokonce poškodili majetek komunity.

⁹³ Respondent 3.

Mnoho věřících v této době opustilo kongregaci a začalo navštěvovat mesiánské komunity v jiných městech anebo přerušilo styky s komunitou úplně. Poté se situace uklidnila i s přispěním místní policie, avšak protesty pokračovaly dál v menší intenzitě. Několikrát se ve městě objevily i fotografie a adresy vedoucích kongregace, kde byli označováni jako nebezpeční jedinci poškozující židovskou komunitu. Ultraortodoxní komunita podle Pochtara dokonce začala nabádat jejich sousedy k přerušování vztahů.⁹⁴

V roce 2018 ale komunita zažila další potíže. Město ji označilo za ilegální a chtělo zrušit nájemní smlouvu a omezit její činnost. Místní radní Avi Amšalem ze strany Šas, ultraortodoxní Žid, veřejně prohlašoval, že jeho cílem je zastavení činnosti komunity.⁹⁵ V ten samý rok začala hledat komunita alternativu a rozhodla se koupit budovu ve městě. Zde se projevilo silné spojení mesiánských komunit se zahraničními evangelikálními křesťany, neboť právě od nich dostala komunita množství finančních prostředků na uhrazení částky. V roce 2020 pak protesty opět začaly sílit, když vrchní ašdodský rabín a zástupce starosty vyzval ultraortodoxní komunitu k protestu. Beit Hallel byl označen za křesťanskou misii a duchovní hrozbu pro národ. Pastor Pochtar informoval tisk, že demonstranti fyzicky bránili vstupu do modlitebny a obvinil je i z vandalismu. Policie dle něj vůbec nezasáhla k ochraně mesiánské komunity.⁹⁶ Mesiánští Židé z komunity Beit Hallel jsou tak neustále vystavováni napadání ze strany ultraortodoxní komunity. Na druhou stranu se však podle Pochtara zlepšuje vztah Beit Hallel k sekulární části společnosti díky sociálním aktivitám komunity a také se zvedá vlna solidarity s Beit Hallel kvůli rostoucí nespokojenosti s jednáním místní ortodoxní komunity a jejím politickým vlivem.

⁹⁴ Brad Show interview with Israel Pochtar “Spiritual Revival in Ashdod”. In: *Brad TV* [video]. Soul: Brad TV Ministry, 2017

⁹⁵ Ashdod threatens Messianic congregation for operating a ‘house of prayer.’ In: *Kehila News* [online]. Jeruzalém: Kehila Ministries International, 2020.

⁹⁶ Messianic Congregation Targeted by Rabbis. In: *Israel Today* [online]. Jeruzalém: Israel Today, 2020.

6.3 Hlavní výzkumná otázka B: Jaký je vztah komunity k izraelské státnosti?

6.3.1 Jaký je váš vztah ke Státu Izrael ve světle vaší víry? Jak vidíte jeho roli ve světě, v historii a v budoucnosti?

Všichni respondenti z komunity Beit Hallel shodně uvedli, že Stát Izrael pro ně není jen domovem, ale také hmotným důkazem naplnění tanachických proroctví a středem jejich víry. Jak je patrné z výpovědí členů komunity: „*Obnova Státu Izrael je naplněním biblických proroctví Starého a Nového zákona.*”⁹⁷ Anebo dále: „*Jsem hrdý sionista, Izrael je středem světa, všechno zde začalo a tady také všechno skončí!*”⁹⁸ Určitý aspekt nadřazenosti Izraele můžeme naopak vidět v odpovědi: „*Jsem Žid. Jeho funkcí (Izraele) je šířit evangelium do světa a být světlem pro svět. Podle historie vidíme, jak Bůh žehná zemi a chrání ji před nepřáteli.*”⁹⁹ Komunita Beit Hallel věří stejně jako ostatní mesiánští Židé, že se nachází uprostřed naplňování Božího záměru se světem, a proto jsou důležitými aktéry a Božími prostředníky. To dělá z komunity nejen misijně aktivní společenství, které pořádá různé společenské události, aby oslovilo své převážně židovské okolí, ale především na rozdíl od klasických evangelikálů dává těmto činnostem úplně jiný duchovní a kulturní rozměr.

Kongregace Beit Hallel tak pořádá služby pro všechny skupiny obyvatel. Pro mladistvé nabízí kromě sezónních táborů, výletů či mládežnických skupin s duchovním zaměřením také projekt „Dobrá vůle dětem,“ kde mladistvým z rodin čerstvých přistěhovalců nabízí pomoc v podobě potravin, hraček a volnočasových aktivit či výuky jazyka.¹⁰⁰ Pomůcky a vybavení do školy pak zajišťuje kongregace s pomocí programu „Zpátky do školy.“¹⁰¹ Mezi 1200 rodin, které jsou měsíčně obdařeny balíčkem potravinové pomoci, patří také mnoho veteránů z druhé světové války a přeživších holokaustu. Kongregace jim měsíčně poskytuje balíčky s potravinami, hygienické prostředky, oblečení a knihy. Dále pak přispívá kongregace v rámci programu „Pomoc přeživším holokaustu“ na léky a zdravotní

⁹⁷ Respondent 2.

⁹⁸ Respondent 4.

⁹⁹ Respondent 5.

¹⁰⁰ CHILDREN’S BENEVOLENCE PROJECT. In: *Beit Hallel Israel* [online]. Ašdod: Beit Hallel, 2021.

¹⁰¹ HUMANITARIAN AID OVERVIEW. In: *Beit Hallel Israel* [online]. Ašdod: Beit Hallel, 2021.

procedury a pořádá pro ně volnočasové akce a turistické zájezdy.¹⁰² Přesvědčení o výsadním postavení komunity jako zprostředkovateli Božích zaslíbení motivovalo mnoho členů kongregace k aktivitám během současné pandemie. Beit Hallel tak vystupuje jako běžná náboženská komunita, avšak kromě materiální pomoci nabízí netradiční pojetí židovství a pocit výjimečnosti, který se snaží komunita ve spojení s Božími zaslíbeními neustále zdůrazňovat. Beit Hallel dále provozuje edukační akce s cílem objasnit veřejnosti svou mesiánskou víru, které jsou často spojeny s oslavami židovských svátků a výročí nebo exkurzemi na biblická místa.

I přes pevné přesvědčení o výjimečném postavení Státu Izrael v Božím plánu si respondenti z Beit Hallel uvědomují překážky ze strany úřadů i ne zcela otevřený postoj větší nové společnosti. Tři z nich popsali potřebu duchovního probuzení ve společnosti a stejně tak i kongregace a pastor Pochtar vyzývají formou emailů či přes sociální sítě k neustálým modlitbám za probuzení národa, které bude zároveň předzvěstí druhého příchodu mesiáše. Ve stejném duchu také množství evangelikálních denominací nejrůzněji podporuje Stát Izrael od ekonomických aktivit přes propagaci turismu až k podpoře politické pravice jako např. podpora Likudu v jejich teritoriální politice.¹⁰³ Tato politika ve snaze naplnit biblická proroctví podporou státu však mezi izraelskými mesiánskými Židy nezřídka vyvolává kritiku.¹⁰⁴ To můžeme vidět v reakci jednoho z účastníků průzkumu: *„Izraelská vláda má dvě tváře. Místní tvář izraelské vlády považuje mesiánské věřící v negativním světle za nepřátele židovské identity, kteří se snaží konvertovat Židy na křesťanství. Mezinárodní tvář izraelské vlády ukazuje vděčnost a chválu křesťanům po celém světě za jejich podporu Izraele. Tato zjevná chvála křesťanů je falešná, protože pronásledují své vlastní lidi, kteří následují Ježíše. Izraelská vláda chápe, že z politických a finančních důvodů potřebuje podporu křesťanů, ale zde [v Izraeli] v izraelských novinách často čteme, jak se řídicí orgány vysmívají a nedůvěřují křesťanům. Věříme, že v budoucnosti dojde k probuzení Izraele, jehož součástí bude i izraelská vláda a vše v rámci přípravy na Ježíšův návrat.“*¹⁰⁵

¹⁰² HELPING HOLOCAUST SURVIVORS. In: *Beit Hallel Israel* [online]. Ašdod: Beit Hallel, 2021.

¹⁰³ SHINDLER, Colin. „Likud and the Christian Dispensationalists.“ S. 157.

¹⁰⁴ Viz teoretická část S. 15.

¹⁰⁵ Respondent 1.

6.3.2 Jaký je váš postoj k izraelské armádě?

Izraelské ozbrojené složky (IOS) se ukázaly být klíčovou institucí pro mesiánské Židy v Izraeli. Čtyři ze sedmi respondentů uvedli, že sloužili nebo ještě slouží v IOS a všech sedm respondentů k ní má zcela kladný vztah, jak je patrné z následujících výpovědí: „Miluji armádu! Modlím se za ni (sloužil jsem v armádě jako voják).“¹⁰⁶ Nebo v reakci dalšího člena komunity: „Jako ten, kdo sloužil více než 3 roky, jsem prostě zamilovaný do armády a její role v izraelské společnosti. Není to zdaleka dokonalé, ale je to zkušenost a obrovské dědictví pro nás a budoucí generace.“¹⁰⁷

Potvrdil se tak tak celkový trend u mesiánských Židů, pro něž se staly IOS důležitým místem integrace v izraelské společnosti. IOS jsou nejdůvěryhodnější institucí pro izraelské občany s 90 % podpory a sekulární společnost pak může velmi negativně vnímat náboženské komunity jako např. ultraortodoxní Židy, které službu odmítají.¹⁰⁸ Roste také počet hlavně mladých Izraelců, kteří vnímají mesiánský judaismus pozitivně, a to i mezi příslušníky IOS. Pro členy komunity Beit Hallel, pro něž je IOS nástrojem pro uskutečňování Božího plánu, je tak vojenská služba způsobem jak zlepšit veřejné mínění v Ašdodu vůči své komunitě, která často čelí útokům ze strany ultraortodoxních Židů a zároveň plodným misijním prostředím. Přispět může i fakt, že se kongregace a její misijní stanice nachází v oblastech často ohroženými útoky Hamásu z Gazy.

6.3.3 Jaký je váš postoj k instituci Nejvyššího soudu?

Další otázka byla koncipována tak, aby ukázala, jakou důvěru mají mesiánští Židé z komunity v izraelský politický systém, a jestli tato důvěra bude stejná jako např. důvěra k institucím ozbrojených sil země, ve kterých mají mesiánští Židé možnost se prosadit. Vhodným příkladem je instituce Nejvyššího soudu, jehož činnost je podle průzkumů kladně hodnocena zhruba 60 % Izraelců. Tato instituce však v historii vzhledem k rozložení pravomocí v izraelském politickém systému učinila řadu kontroverzních rozhodnutí,

¹⁰⁶ Respondent 5.

¹⁰⁷ Respondent 4.

¹⁰⁸ Viz teoretická část. S. 19-21.

která se dotkla i křesťanů a mesiánských Židů.¹⁰⁹ Kongregace se oficiálně zdržuje komentářům k politickému dění, a tak je názor respondentů cenným výzkumným vzorkem v této oblasti.

Pouze až na jednoho respondenta, který instituci hodnotil pozitivně a dalšího, který uvedl, že nemá žádný názor v této oblasti, všichni respondenti uvedli, že jsou nespokojeni s tím, jak je systém nastaven vůči křesťanům a mesiánským Židům. Jak vypověděl jeden z členů komunity: „*Chtěl bych, aby byl politický systém tolerantnější a respektoval křesťanství a mesiánský judaismus.*“¹¹⁰ Odpověď: „*Nastal čas na mnoho změn, včetně soudního systému, který nevhodně zasahuje do společnosti,*“¹¹¹ pak značí znepokojení nad institucí z politických důvodů, což byl důvod dvou členů komunity ke kritice instituce. Přesto víra v nadcházející obrácení Izraele dodává mesiánským Židům sílu příkoří překonat. To nám dokazuje reakce dalšího člena komunity: „*Na světě je spousta nespravedlnosti, ale tak to ve světě prostě je. Není to nic nového. Situace je taková, že i v době která patří dětem Izraele, věřím Bohu, že všechno jde podle jeho plánu a že vše co se stane, bude mít svůj účel.*“¹¹² Členové kongregace tak věří, že nadcházející probuzení bude znamenat nejen proměnu společnosti a přijetí víry v mesiáše, ale také změnu politického systému.

6.3.4 Jaký je váš postoj k izraelské instituci vrchního rabinátu?

Vrchní rabinát je jednou z nejméně oblíbených institucí v Izraeli s podporou okolo 50 %, a to kvůli nesouhlasu sekulární části obyvatelstva s uplatňováním náboženských předpisů ve veřejném životě.¹¹³ V průzkumu mezi členy Beit Hallel bylo vidět několik různých pohledů na tuto instituci. Kongregace Beit Hallel je i v této oblasti zcela apolitická. Z odpovědí respondentů, byť takto malý vzorek nemůže reprezentovat celou komunitu,

¹⁰⁹ Viz teoretická část. S. 16-17.

¹¹⁰ Respondent 1.

¹¹¹ Respondent 3.

¹¹² Respondent 7.

¹¹³ Viz praktická část S. 16.

lze ale usuzovat, že většinový postoj bude záporný. Vrchní rabinát se už v minulosti několikrát vymezil proti přijetí mesiánských Židů.¹¹⁴ Všichni respondenti pak v odpovědích shodně uvedli, že tato náboženská instituce drží příliš moci ve státě. V odpovědích bylo vidět i několik různých postojů. Dva ze sedmi respondentů byli znepokojeni obecně velkým vlivem náboženství na izraelskou politiku. „*Myslím si, že rabinát má v zemi příliš velký vliv a většina Izraelců je opravdu unavená a má dost toho, že musí žít podle židovského náboženského zákona v Izraeli. Nemáme na výběr, pokud jde o množství židovských náboženských zákonů, jako je zavření obchodů o šabatou nebo nemožnost koupit chléb během Pesachu,*“¹¹⁵ je odpověď ukazující konkrétní oblast, o které, podle názoru respondenta, většina Izraelců míní, že v ní stát příliš zasahuje do veřejného života implementací židovských prvků.

Tyto názory jsou zajímavé hlavně v porovnání s odpověďmi v předchozích otázkách, které ukazují na očekávání budoucího probuzení a proměny politického systému ve světle víry v mesiáše Ježíše. Zároveň je však patrné z odpovědi na tuto otázku, že charakter této budoucí společnosti by neměl odrážet podobu tradičního judaismu, ale měl by být spíše podobný představám evangelikálních křesťanů. K tomu napomáhá i tendence izraelských mesiánských Židů, Beit Hallel nevyjímaje, k propagování moderní evangelikální podoby uctívání a náboženského života a víra v symbolicitu Mojžíšova zákona ve světle naplnění zákona v zástupném životě mesiáše Ježíše.¹¹⁶ Z odpovědi: „Podle mého názoru má velmi velkou kontrolu nad vším, co se v zemi děje,“¹¹⁷ bylo však patrné, že výhrady vůči instituci jsou také i politického rázu a že členové komunity vidí potřebu liberalizace izraelského politického systému. Jeden z respondentů také vyjádřil strach nad možným příkořím: „*Obávám se, že se dozví o mé víře a v budoucnu budou mít mé děti potíže.*“¹¹⁸ To ukazuje na stálé obavy z perzekuce, kterou mohou členové komunity zažít kvůli nejasnému statutu, který mesiánští Židé v očích rabinátu mají.

¹¹⁴ Viz praktická část S. 20.

¹¹⁵ Respondent 1.

¹¹⁶ Viz praktická část S. 14-15.

¹¹⁷ Respondent 5.

¹¹⁸ Respondent 6.

6.3.5 Jak vidíte budoucnost mesiánských Židů / židovských věřících v mesiáše Ježíše a jejich hnutí v Izraeli?

Díky mesiánskému judaismu dostala novozákonní víra v Izraeli „nový kabát.“ Skrze své pouto k izraelské zemi a státu, modernímu pojetí uctívání a v neposlední řadě i netradičnímu pojetí předpisů Mojžíšova zákona, se mesiánská společenství stala atraktivním ekvivalentem tradičně židovských synagog a komunit. Aktuálně odhadovaný počet 15 000 mesiánských věřících v Izraeli a tří stovek návštěvníků kongregace Beit Hallel bude podle současných trendů nadále růst.¹¹⁹ Stejně jako u Beit Hallel bývají překážkou k růstu kongregace nedostatečné prostory související s finanční situací a menší možnosti k pouliční evangelizaci než v zahraničí. V odpovědích na poslední otázku byl vidět velký optimismus a jednotliví respondenti odkryli svůj pohled na budoucnost hnutí z různých směrů. „*Záchrana Izraele bude životem celému světu,*“¹²⁰ odpověděl jeden z respondentů, který tak zopakoval narativ hnutí odrážející víru v přijetí mesiánské víry velkou částí Izraele, které bude znamenat brzký příchod mesiáše a jeho království. Další respondenti z komunity popsali svůj optimismus na základě současných podmínek, které jsou pro jejich komunitu příznivé. „*Věřím, že počet věřících bude stále přibývat, je tu generace mladých lidí, kteří milují Boha a já mám naději do budoucnosti,*“¹²¹ uvedl člen komunity Beit Hallel v průzkumu v přesvědčení, že současná mladá generace i generace následující budou mesiánskému judaismu více otevřenější.

Z výzkumu jsou však patrné i střízlivější reakce jako: „*Ó! Bude to ještě velmi dlouhá cesta k vytvoření právního základu pro mesiánské hnutí.*“ Tato reakce zobrazuje realitu odmítnutí hnutí ze strany náboženských autorit, ale i úsilí, které kongregace jako Beit Hallel musí vynaložit na různé sociální aktivity s cílem zlepšit mínění obyvatel města ohledně mesiánského judaismu. Změny v mezinárodní židovské komunitě ukazují čím dál více přívětivější přístup ortodoxie k mesiánským komunitám, i když v Izraeli je pod vlivem ultraortodoxní komunity vnímán mesiánský judaismus stále jako ohrožení tradiční židovské identity.¹²² Už v současnosti ale můžeme odhadnout, že v mnoha oblastech izraelské společnosti, jako jsou již nyní ozbrojené složky, vznikne pro mesiánský judaismus

¹¹⁹ Viz praktická část S. 19-20.

¹²⁰ Respondent 1.

¹²¹ Respondent 7.

¹²² Viz praktická část S. 28-30.

příznivé prostředí. Hlavně tradiční a sekulární část společnosti stejně jako mesiánští Židé vnímá důležitost Státu Izrael a židovské sounáležitosti, ale náboženské obřady a výročí vnímá více symboličtěji.¹²³ Tomu také mohou napomoc prohlubující se rozdíly v pohledu na židovskou státnost mezi ultraortodoxní komunitou, která je největším kritikem mesiánského judaismu a zbytkem izraelské společnosti.

Stejně tak v Ašdodu pastor Pochtar a jeho komunita hledá nové způsoby jak oslovit obyvatele města od sociálních služeb, přes volnočasové aktivity, hudební koncerty, turistické výpravy do biblických lokalit či moderně pojaté oslavy židovských výročí. Sám pastor Pochtar také vyjádřil svou naději v brzké přijetí mesiánského judaismu napříč celou izraelskou společností a v rozhovoru pro křesťanskou televizi uvedl, že demonstrace a snahy ultraortodoxní komunity k sabotování činnosti Beit Hallel vzbudili sympatie mnoha sekulárních obyvatel k této mesiánské komunitě.

¹²³ Viz praktická část S. 27-28.

7 Závěr

Náboženský narativ mesiánského judaismu začíná vznikem židovského národa, který mesiánští Židé vidí jako vyvolený mezi ostatními národy a jemuž byla do vlastnictví Bohem dána zaslíbená země. Důležitým bodem víry, kde se rozcházejí s tradičním judaismem, ale naopak nachází shodu s evangelikálním křesťanstvím, je postava Ježíše Krista, mesiánskými Židy nazývaného „Ješu’a.“¹²⁴ Dokonale naplnil zákon a skrze něho jsou Židé očištěni před Bohem pouze na základě víry. Hnutí tak vychází z prostředí protestantismu a konkrétně evangelikalismu, jehož důraz na Bibli jako jedinou autoritu umožnil prvním hebrejským křesťanům návrat k židovským prvkům uctívání a náboženského života. Klíčovým prvkem je také víra, že ustanovení Státu Izrael je naplněním proroctví Tanachu o obnovení Izraele, po němž mesiánští Židé očekávají blížící se eschatologické vyvrcholení dějin a příchod mesiášovo království na Zem. Počet mesiánských Židů vzrostl z nanejvýš několika set věřících v polovině minulého století do současných 15 až 20 tisíc věřících. Mesiánské komunity se z menších izolovaných skupin staly dynamicky rostoucím hnutím převážně díky evangelikální misii ze zahraničí, která prudce vzrostla s vlnou mesianistických očekávání v evangelikálním prostředí po vítězných izraelsko-arabských válkách. Netradiční náboženskou identitu se daří mesiánským Židům i přes přísná omezení misie prezentovat skrze nejrůznější sociální a humanitární aktivity, zcela typickými pro mesiánské komunity.

Mesiánští Židé vidí Stát Izrael z hlediska náboženského jako prostředek naplnění Božích záměrů a dosažení spásy, avšak kvůli své specifické víře nevyžadují ryze náboženský charakter státu jako ortodoxní Židé, a jsou tak svým postojem k izraelské státnosti blíže většinové sekulárně-traditionalistické části společnosti. K tomuto trendu napomáhá i fakt, že religiózní Židé vnímají halachu jako tradiční zdroj své náboženské identity, zatímco mesiánský judaismus vidí jako cizorodou „misionářskou“ víru a nepřijímají jej. I když se mesiánští Židé snaží přesvědčit tuto část obyvatel o své autentičnosti, mnohem

¹²⁴ Na základě rozhovorů s mesiánskými Židy autor zjistil, že mesiánští Židé přidávají k běžnému pojmenování Ježíše „Ješu (ישו)“ ještě písmeno „ajn (ע)“, aby tak v jeho jméně zdůraznili kořen „שׁע“ vztahující se ke spásě či záchraně. Vzniká tak pojmenování „Ješu’a (ישוע)“. Tradiční oslovení naopak chápou jako urážku, a dále využívají toho, že v moderní hebrejštině existuje téměř totožný termín „ješu’a (ישוע)“ pro spásu nebo záchranu.

většího přijetí se jim dostává od sekulárně-traditionalistické části obyvatel. Kvůli nadměrnému vlivu ortodoxního judaismu na politický systém státu, jak to sami mesiánští Židé vnímají, preferují sekulární model státu s židovskými prvky bez vlivu náboženského práva. Politicky jsou mesiánští Židé mnohem blíží pravicově orientovaným sionistům a podporují etatický¹²⁵ model státu na rozdíl od tradičních křesťanů, kteří jsou zpravidla post-sionisté se silnými vazbami na izraelské a palestinské Araby. Během náboženských shromáždění a misijních aktivit často vyzdvihují nadřazené postavení Izraele v dějinách spásy a výhradní právo Židů na izraelskou zemi. Stojí tak uprostřed mezi nacionalisty a neo-sionisty podporujícími etatický model státu a liberálnějšími post-sionisty či náboženskými skupinami, pro něž je největší význam státu v aplikování náboženského práva ve společnosti. Hlavní překážkou pro získání lepšího postavení je pro mesiánské Židy ortodoxní komunita a politický establishment. Sami mesiánští Židé však vnímají, že díky medializaci konfliktu s ultraortodoxní komunitou, se jim dostává v době vzrůstající kritiky náboženského vlivu na politiku pozitivního obrazu ze strany více sekulárních Izraelců. Na rozdíl od ultraortodoxních Židů je pro mesiánské Židy díky jejich silné náboženské identitě také typická služba v armádě, která se podle průzkumů stala nejlepším místem pro utužení vazeb mezi různorodou izraelskou společností. Zároveň by mohlo takové přijetí mesiánských Židů v budoucnu nastat i v ostatních oblastech veřejného života v Izraeli, kde jsou mesiánští Židé již teď aktivní, např. v pomoci různými sociálními aktivitami, následování v oblasti ozbrojených sil. Protože v nich nacházejí mesiánští Židé vřelé přijetí, jsou díky tomu schopni oslovit i své kolegy.

I přes odpor k některým státním institucím jako vrchní rabinát a tlaku ze strany úřadů, který je často iniciován úsilím ultraortodoxních Židů, vidí fungování státních institucí podobně jako většinová populace. Zároveň jsou však znepokojeni a cítí se ohroženi institucemi jako již zmíněný vrchní rabinát, bránící mesiánským Židům v získání rovnocenného společenského statutu a práv. Navzdory nepříznivým vlivům si svým úsilím mesiánští Židé udrželi svou pozici v izraelské společnosti a v době současných společenských změn roste počet nových konvertitů. To mesiánské Židy utvrzuje ve víře ve výjimečnost jejich hnutí a významné úloze, kterou, jak věří, vykonávají v procesu spásy. Současný trend vnímají jako blížící se duchovní probuzení v Izraeli, při němž množství Židů přijme mesiánskou víru a blížící se eschatologické vyvrcholení dějin, které je silně spojuje

¹²⁵ Etatickým modelem státu bylo míněno aktivní zasahování státu do veřejného života při řešení společenských a hospodářských problémů.

s evangelikálními křesťany v jejich misijních snahách. Mesiánští Židé se navzdory své kontroverzi a společenskému statutu stávají v Izraeli čím dál významnější skupinou. Autor věří, že práce bude užitečným prostředkem k pochopení problematiky mesiánského judaismu v Izraeli a že její výsledky budou moci být použity jako základ pro další studium problematiky. Tento výzkum se věnuje nejen jí, ale také jiným oblastem humanitních věd, jako je např. religionistika, sociologie, kulturní antropologie nebo politologie.

8 Seznam použité literatury a pramenů

ARIEL, Yaakov. „A DIFFERENT KIND OF DIALOGUE? Messianic Judaism and Jewish-Christian Relations.“ *Cross Currents* [online]. 2012, **62**(3), 318-327 [cit. 22. 1. 2021]. ISSN 00111953.

Dostupné z: JSTOR, <http://www.jstor.org/stable/24462348>.

ARIEL, Yaakov. *An Unusual Relationship: Evangelical Christians and Jews*. New York: NYU Press, 2013. ISBN 978-0-8147-7068-9.

ARIEL, Yaakov. *Evangelizing the Chosen People: Missions to the Jews in America, 1880-2000*. Chapel Hill, North Carolina: The University of North Carolina Press, 2003. ISBN 0-8078-4880-8.

ARIEL, Yaakov. „THEOLOGICAL AND LITURGICAL COMING OF AGE: NEW DEVELOPMENTS IN THE RELATIONSHIP BETWEEN MESSIANIC JUDAISM AND EVANGELICAL CHRISTIANITY.“ *Hebrew Studies* [online]. 2016, **56**(1), 381–391 [3. 11. 2020]. ISSN 01464094.

Dostupné z: JSTOR, www.jstor.org/stable/44072313.

ARKUSH, Allan. „Cultural Zionism Today.“ *Israel Studies* [online]. 2014, **19**(2), 1–14 [cit. 5. 11. 2020]. ISSN 10849513.

Dostupné z: www.jstor.org/stable/10.2979/israelstudies.19.2.1.

Ashdod threatens Messianic congregation for operating a ‘house of prayer.’ In: *Kehila News* [online]. Jeruzalém: Kehila Ministries International, 2020 [cit. 9. 4. 2021].

Dostupné z: <https://1url.cz/xKugH>.

BAGNO-MOLDAVSKY, Olena. *MILITARY SERVICE IN ISRAEL*. Report. Edit. ELRAN, Meir a SHEFFER, Gabi. Institute for National Security Studies [online]. 2016, 93–101 [cit. 22. 1. 2021]. Dostupné z: JSTOR, www.jstor.org/stable/resrep17014.11.

Brad Show interview with Israel Pochtar „Spiritual Revival in Ashdod“. In: *Brad TV* [video]. Soul: Brad TV Ministry, 2017 [cit. 20. 2. 2021].
Dostupné z: <https://bradtv.net/archives/4796>.

Congregations. In: *Israel Movement for Reformed and Progressive Judaism* [online]. Jeruzalém: Israel Movement for Reformed and Progressive Judaism, 2021 [cit. 30. 3. 2021]. Dostupné z: <http://www.reform.org.il/eng/communities/congregations.asp>.

DARBY, John. *The Emergence of the Hebrew Christian Movement in Nineteenth-Century Britain*. Leiden: BRILL (Martinus Nijhoff Publishers), 2010. ISBN 978-90-04-21627-3.

DEIN, Simon. „Becoming A Fulfilled Jew: An Ethnographic Study of a British Messianic Jewish Congregation.“ *Nova Religio: The Journal of Alternative and Emergent Religions* [online]. 2009, **12**(3), 77–101 [cit. 3. 1. 2021]. ISSN 10926690.
Dostupné z: JSTOR, www.jstor.org/stable/10.1525/nr.2009.12.3.77.

DELANCEY, John. Grace and Truth Church in Israel. In: *Biblical Israel Ministries and Tours* [online]. Ašdod: Biblical Israel Ministries and Tours, 2016 [cit. 20. 2. 2021].
Dostupné z: <https://1url.cz/GKug2>.

DON-YEHIYA, Eliezer. „Messianism and Politics: The Ideological Transformation of Religious Zionism.“ *Israel Studies* [online]. 2014, **19**(2), 239–263 [cit. 15. 12. 2020]. ISSN 10849513. Dostupné z: JSTOR, www.jstor.org/stable/10.2979/israelstudies.19.2.239.

DULIN, John. „Messianic Judaism as a Mode of Christian Authenticity: Exploring the Grammar of Authenticity through Ethnography of a Contested Identity.“ *Anthropos* [online]. 2013, **108**(1), 35–51 [cit. 20. 10. 2020]. ISSN 02579774.
Dostupné z: JSTOR, www.jstor.org/stable/23510263.

Dugit Messianic Outreach Centre. In: *FIRM Israel* [online]. Jeruzalém: Fellowship of Israel Related Ministries, 2021 [cit. 26. 1. 2021]. Dostupné z: <https://1url.cz/kKugp>.

DUMPER, Michael. „The Christian Churches of Jerusalem in the Post-Oslo Period.“ *Journal of Palestine Studies* [online]. 2002, **31**(2), 51–65 [cit. 8. 12. 2020]. ISSN 0377919X. Dostupné z: JSTOR, www.jstor.org/stable/10.1525/jps.2002.31.2.51.

EVANS, Ernest. „The Vatican and Israel.“ *World Affairs* [online]. 1995, **158**(2), 88–92 [cit. 5. 11. 2020]. ISSN 00438200. Dostupné z JSTOR, www.jstor.org/stable/20672451.

FISHER, Shlomo. „Yes, Israel Is Becoming More Religious.“ *Israel Studies Review* [online]. **27**(1), 10–15 [cit. 13. 12. 2020]. ISSN 21590370. Dostupné z: JSTOR, www.jstor.org/stable/41804781.

FALK, Richard. „ISRAEL AND JEWISH IDENTITY.“ *Dialectical Anthropology* [online]. 1983, **8**(½), 87–111 [cit. 2. 1. 2021]. ISSN 15572455. Dostupné z: JSTOR, www.jstor.org/stable/29790093.

FROSH, Stephen. „Fragments of Jewish Identity.“ *American Imago* [online]. 2005, **62**(2), 179–191 [cit. 13. 12. 2020]. ISSN 0065860X. Dostupné z: *JSTOR*, www.jstor.org/stable/26305366.

GAISER, Evelyn. *ARMY AND SOCIETY*. Report. Edit. WAHLERS, Gerhard a ADENAUER, Konrad. Stiftung [online]. 2014. 36–58 [cit. 2. 2. 2021]. Dostupné z: JSTOR, <http://www.jstor.org/stable/resrep10100.6>.

GREEN, Abigail. *Moses Montefiore: Jewish Liberator, Imperial Hero*. Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press, 2012. ISBN 978-0-674-04880-5.

HELPING HOLOCAUST SURVIVORS. In: *Beit Hallel Israel* [online]. Ašdod: Beit Hallel, 2021 [cit. 3. 3. 2021]. Dostupné z: <https://1url.cz/4KugF>.

History. In: *Yad Hashmona* [online]. Yad Hashmona: Yad Hashmona Moshav shitufi, 2015 [cit. 7. 4. 2021]. Dostupné z: <http://yad8.com/history/>.

HUMANITARIAN AID OVERVIEW. In: *Beit Hallel Israel* [online]. Ašdod: Beit Hallel, 2021 [cit. 3. 3. 2021]. Dostupné z: <https://1url.cz/WKugR>.

CHARME, Stuart Z. Alterity, Authenticity, and Jewish Identity. *Shofar* [online]. 1998 **16**(3), 42–62 [cit. 22. 11. 2020]. ISSN 08828539. Dostupné z: JSTOR, www.jstor.org/stable/42943945.

CHILDREN'S BENEVOLENCE PROJECT. *Beit Hallel Israel* [online]. Ašdod: Beit Hallel, 2021 [cit. 3. 3. 2021]. Dostupné z: <https://1url.cz/fKuga>.

KAMPINSKY, Aaron. „Minister Zevulun Hammer's Stance on the 'Who Is a Jew?' Issue.“ *Jewish Political Studies Review* [online]. 2020, **31**(½), 146–159 [cit. 4. 12. 2020]. ISSN 0792335X. Dostupné na: JSTOR, www.jstor.org/stable/26870792.

KINZER, Mark S. a ROSNER, Jennifer M. *Israel's Messiah and the People of God: A Vision for Messianic Jewish Covenant Fidelity*. Eugene, Oregon: Cascade Books, an imprint of Wipf and Stock Publishers, 2011. ISBN 978-1-60608-883-8.

LEVIN, Kenneth. *American Jews and Their Israel Problem*. Report. Begin-Sadat Center for Strategic Studies [online]. 2018 [cit. 22. 1. 2021]. Dostupné z: JSTOR, www.jstor.org/stable/resrep24344.

LEVY, Shlomit. „Trends in Jewish Identity in Israeli Society: Effects of Former Soviet Union Immigration.“ *Contemporary Jewry* [online]. 2009, **29**(2), 153–168 [cit. 25. 11. 2020]. ISSN 01471694. Dostupné z: JSTOR, www.jstor.org/stable/23455379.

LIPSHITZ, Gabriel. „Immigrants from the Former Soviet Union in the Israeli Housing Market: Spatial Aspects of Supply and Demand.“ *Urban Studies* [online]. 1997, **34**(3), 471–488 [cit. 4. 1. 2021]. ISSN 00420980. Dostupné z: JSTOR, www.jstor.org/stable/43083377.

MEDIA. In: *Beit Hallel Israel* [online]. Ašdod: Beit Hallel Congregation, 2021 [cit. 20. 2. 2021]. Dostupné z: <https://beithallel-israel.org/media/>.

MEKLEY, Paul C. *The Politics of Christian Zionism 1891-1948*. New York: Routledge, 2006. ISBN 978-0714648507.

Messianic Congregation Targeted by Rabbis. In: *Israel Today* [online]. Jeruzalém: Israel Today, 2020 [cit. 9. 4. 2021]. Dostupné z: <https://1url.cz/7Kug3>.

NEWMAN, Ja'akov a SIVAN, Gavri'el. *JUDAISMUS OD A DO Z: SLOVNÍK POJMŮ A TERMÍNŮ*. Praha: Sefer, 2009. ISBN 80-900895-3-4.

Our congregations. In: *Union of Messianic Jewish Congregations* [online]. Boca Raton, Florida: UMJC, 2021 [cit. 25. 1. 2021].

Dostupné z: <https://www.umjc.org/congregations>.

POWER, Patricia A. „Blurring the Boundaries: American Messianic Jews and Gentiles.“ *Nova Religio: The Journal of Alternative and Emergent Religions* [online]. 2011, **15**(1), 69–91 [cit. 8. 2. 2021]. ISSN 10926690. Dostupné z: JSTOR, www.jstor.org/stable/10.1525/nr.2011.15.1.69.

RAM, Uri. „Post-Zionist Studies of Israel: The First Decade.“ *Israel Studies Forum* [online]. 2005, **20**(2), 22-45 [cit. 12. 12. 2020]. ISSN 15572455. Dostupné z: JSTOR, www.jstor.org/stable/41805141.

RUDOLPH, David. *INTRODUCTION TO MESSIANIC JUDAISM. Hebrew Studies* [online]. 2016, **57**(1), 355–358 [21. 1. 2021]. ISSN.

Dostupné z: JSTOR, www.jstor.org/stable/44072309.

RUDOLPH, David J. a COHN-SHERBOK, Dan. *Voices of Messianic Judaism: Confronting Critical Issues Facing a Maturing Movement*. Ashland, Ohio: Messianic Jewish Communications, 2012. ISBN 1-880226-93-6.

RUDOLPH, David J. a WILLITTS, Joel. *Introduction to Messianic Judaism: Its Ecclesial Context and Biblical Foundations*. Grand Rapids, Michigan: Zondervan, 2013. ISBN 978-0-310-33063-0.

SAMUELSON, Francine K. Messianic Judaism: Church, Denomination, Sect, or Cult? *Journal of Ecumenical Studies* [online]. 2000, **37**(2), 161–186 [cit. 27. 10. 2020]. ISSN 00220558. Dostupné z: <https://1url.cz/oKugV>.

SHANTZ, Douglas. *A Companion to German Pietism, 1660-1800*. Leiden: BRILL (Martinus Nijhoff Publishers), 2014. ISBN 978-90-04-28386-2.

SHINDLER, Colin. „Likud and the Christian Dispensationalists: A Symbiotic Relationship.“ *Israel Studies* [online]. 2000, **5**(1), 2000, 153–182 [2. 1. 2021]. ISSN 10849513. Dostupné z: JSTOR, www.jstor.org/stable/30245533.

SHONFIELD, Hugh J. a BOOKER, Bruce. *The History of Jewish Christianity: From the First to the Twentieth Century*. Scotts Valley, California: CreateSpace Independent Publishing Platform, 2009. ISBN 978-1442180604.

STONE, Suzanne. Law in Light of Zionism: A Comparative View. *Israel Studies* [online]. 2014, **19**(2), 111–132 [cit. 19. 11. 2020]. ISSN 10849513. Dostupné z: www.jstor.org/stable/10.2979/israelstudies.19.2.111.

Survey about Messianic Soldiers in the Israeli Army. In: *Kehila News Israel* [online]. Jeruzalém: Kehila Ministries International, 2016 [cit. 3. 2. 2021]. Dostupné z: <https://news.kehila.org/exclusive-survey-of-messianic-idf-soldiers/>.

The Hidden Treasures of Shavuot – Pastor Israel Pochtar. In: *Beit Hallel Israel* [online]. Ašdod: Beit Hallel, 2021 [cit. 16. 2. 2021]. Dostupné z: <https://1url.cz/KKugk>.

Thousands Rallied in Ashdod Against Missionaries. In: *Voz Iz Neias* [online]. Jeruzalém: Voz Iz Neias, 2011 [cit. 3. 9. 2020]. Dostupné z: <https://1url.cz/BKKbK>.

VLACH, Michael J. *Dispensationalism: Essential Beliefs and Common Myths*. Druhé vydání. Los Angeles: Theological Studies Press, 2012. ISBN 13:978-0-9798539.

VOICE OF JUDAH ISRAEL & BEIT HALLEL CONGREGATION – HISTORY.
In: *Voice of Judah Israel* [online]. Fort Wayne, Indiana. Voice of Judah Israel, 2021 [cit. 20. 2. 2021]. Dostupné z: <https://vojisrael.org/services/history/>.

VOICE OF JUDAH ISRAEL & BEIT HALLEL CONGREGATION – CHURCH
PLANTING ASHKELON. In: *Voice of Judah Israel* [online]. Forth Wayne, Indiana.
Voice of Judah Israel, 2021 [cit. 20. 2. 2021].
Dostupné z: https://vojisrael.org/projects/plant_ashkelon/.

VOICE OF JUDAH ISRAEL – MINISTRY OVERVIEW. In: *Voice of Judah Israel*
[online]. Fort Wayne, Indiana. Voice of Judah Israel, 2021 [cit. 20. 2. 2021].
Dostupné z: <https://vojisrael.org/overview/>.

WASSERMAN, Jeffrey S. *Messianic Jewish Congregations: Who Sold this Business
to the Gentiles?* [online]. Druhé vydání. Lanham, Maryland: Jeffrey S. Wasserman
and University Press of America, 2012 [cit. 11. 4. 2020]. ISBN 0-7618-1686-9.
Dostupné z: <https://1url.cz/YKKDG>.

WOLOWELSKY, Joel B. „TWO ASPECTS OF JEWISH IDENTITY.“
Shofar [online]. 1995, **13**(2), 16–27 [cit. 12. 11. 2020]. ISSN 08828539.
Dostupné z: JSTOR, www.jstor.org/stable/42942096.

9 Resumé

The main reason for writing this work was the lack of space that contemporary scientific work devotes during the research of the phenomenon of Messianic Judaism to Messianic communities in Israel. They only marginally pay attention to the area which, according to the author, is key to a correct understanding of the issue. Therefore this thesis examines religious identity of Messianic Judaism in Israel and its relationship with the State of Israel. The work is divided into two parts of different nature. The first part is theoretical with focus on the phenomenon of Messianic Judaism in Israel in general. The second part of the work contains a case study of a specific Messianic community Beit Hallel in Ashdod.

Brief results of the research are as follows. The religious narrative of Messianic Judaism begins with the emergence of the Jewish nation, and its key part is the ownership of the Promised Land, to which the Jews are entitled by God. Messianic Judaism in Israel is based on an evangelical background, and unlike the Messianic congregations in the world that tend to practice Judaism, this traditional evangelical culture predominates in Messianic congregations in Israel. Messianic Jews in Israel do not want to approach traditional Judaism, due to orthodox Judaism influence in israel political system that does not recognize them. On the contrary, through their unique religious conception of Jewish identity, they seek a path to traditionalist and secular Jews in Israel. Messianic Jews also support the Secular-Zionist model of the state with Jewish elements, which is also a historically compromise style. The Messianic Jews consider their mission in the State of Israel to be the center of their faith and establishment of State Israel they see as the fulfillment of God's promises to restore Israel and the last part of God's plan of salvation for Israel and the nations before the coming of the Messianic kingdom. They also recognise themselves as the remnant of the real Israel, who has a decisive role in the coming revival, which will usher in the coming of this kingdom. The state has a nationalistic and religious value for the Messianic Jews so they are loyal to institutions like the military, but they demand a reform of institutions that run counter to their ideas, such as the Chief Rabbinate. With the help of social activities, growing integration into sections of society such as the IDF and growing opposition to the ultra-Orthodox community, which is the greatest critic of Messianic Judaism, Messianic Jews are being increasingly accepted in Israeli society.